Ἔτος Γ' 1886 — Ἐν Ἀθήναις 17 Αὐγούστου — Ἀριθ. 129

ΕΤΗΣΙΑ ΣΥΝΔΡΟΜΗ
Προπληρωτέα
ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
Ἐν Ἑλλάδι. . . . . Δρ. 10
Ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ . . . Φρ. χρ. 12

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΚΑΙ ΕΚΔΟΤΗΣ
ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΓΡ. ΚΑΜΠΟΥΡΟΓΛΟΥΣ

ΕΒΔΟΜΑΣ

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΟΝ ΚΑΙ ΧΡΟΝΟΓΡΑΦΙΚΟΝ ΦΥΛΛΟΝ

ΓΡΑΦΕΙΟΝ «ΕΒΔΟΜΑΔΟΣ»
Ἐν ὁδῷ Μουσῶν ἀριθ. 6.

Ἕκαστον φύλλον τιμᾶται λεπτῶν 25.

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ἔργα καὶ ἡμέραι.
Περιηγηταί.
Ἡ Μάγκδις καὶ τὸ Βιολίον.
Ἡ ἀδελφὴ Μάρθα. (Ἐντυπώσεις).
Ἀνέκδοτος Ἱστορικὴ ἔκθεσις
Βιβλιοκρισία. (Οἱ Ναβαῤῥαῖοι ἐν Ἑλλάδι).
Ἀπαντήσεις ἄνευ ἐρωτήσεων (Ὁ μέλας θάλαμος).
Πνευματικαὶ ἀσκήσεις —Λύσεις
ΕΝ ΕΠΙΦΥΛΛΙΔΙ. Δόξα καὶ Ἔρως Ψυθιστόρημα

ΕΡΓΑ ΚΑΙ ΗΜΕΡΑΙ

Καὶ ἕτερον τετελεσμένον. Τῇ ἀληθείᾳ κατέστη ἐπίφοβος αὐτὴ ἡ νέα μέθοδος τῶν τετελεσμένων γεγονότων ἐπεκταθεῖσα εἰς τρόπον ὥστε νὰ μὴ χρησιμεύῃ μόνον διὰ κατακτήσεις χωρῶν ἀλλὰ καὶ δι' ἐκθρονίσεις βασιλέων. Ὑπὸ θεαματικὴν δ' ἔποψιν τὸ τελευταῖον τοῦτο τετελεσμένον—ὡς τὰ μάλιστα ἀπρόοπτον —καθήδυνε τοὺς μοναδικοὺς θεατὰς τῶν ἐν τῇ Ἀνατολῇ διαδραματιζομένων—καὶ ὡς θεατὰς δικαίως πληρόνοντας—τοὺς μακαρίους, λέγω, ἐλευθέρους Ἕλληνας.

Τόρα μόλις κλίνομεν νὰ πιστεύσωμεν ὅτι οἱ ἀγαπητοὶ Βούλγαροι ἔχουσι μέλλον· δὲν τοὺς ἐφοβήθημεν διὰ τὴν βλακείαν μεθ' ἧς διὰ ξυλίνων κανονίων ἠθέλησαν νὰ κατατροπώσωσι τοὺς αὐθέντας των Τούρκους, δὲν τοὺς ἐφοβήθημεν διὰ τὴν ἀναίδειαν μεθ' ἧς ἀνερυθριάστως καὶ μετὰ κομπασμοῦ ἔδρεπον τοὺς καρποὺς τῶν ῥωσσικῶν νικῶν, δὲν τοὺς ἐφοβήθημεν διὰ τὴν ἔπαρσιν μεθ' ἧς τῇ βοηθείᾳ ὅλου τοῦ κόσμου ἐχύθησαν ἐδῶθεν τοῦ Αἵμου, οὔτε δὲ τὸ θράσος μεθ' οὗ ἐπίστευσαν καὶ οἱ ἴδιοι, ὅτι ἡ Σερβοβουλγαρικὴ βατραχομυομαχία ἦτο πόλεμος!... οὔτε τέλος διὰ τὸν κωμικὸν τίτλον τῶν νικητῶν τοῦ Βυζαντίου δι' οὗ ἐκοσμήθησαν. ...τοὺς ἐφοβήθημεν διὰ τὴν εὐκολίαν μεθ' ἧς ἐπέταξαν τὸν ἡγεμόνα των, ὅτε ἐπείσθησαν ὅτι εἶνε ἐπιβλαβὴς εἰς τὸ μέλλον αὐτῶν!...

Οἱ στενοκέφαλοι τοὺς λέγουσιν ἀχαρίστους καὶ ἰδίως τὸν κορυφαῖον τῶν Βουλγάρων Καραβέλωφ, τὸν μέχρι τοῦδε ὡς ἀρχισυνωμότην θεωρούμενον... διατί; διότι ὑπὲρ πᾶν ἄλλο αἴσθημα, ὑπὲρ πᾶσαν ἄλλην ἰδέαν ἔταξέ... τὴν πατρίδα του!...

Οἴμοι! ἀργὰ θὰ ἐννοήσωμεν ἡμεῖς οἱ Ἕλληνες ὅτι προκειμένου περὶ πατρίδος τὰ πάντα εἶνε ἐπιτετραμμένα!...

◇

Μήπως δὲν ἀποκαλοῦσι ἀχάριστον καὶ τὸν ἄνθρωπον τοῦ αἰῶνος Βουλανζέ, διότι, λέγει, προεβιβάσθη τῇ συστάσει τῶν Ὀρλεανιδῶν, καὶ τόρα, ὁ ἀχάριστος! οὐ μόνον δὲν τοὺς εὐγνωμονεῖ, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἐξοοίζει!;..

Ἀλλ' ἂν ἡ Γαλλία στρατιωτικῶς ἀκμάζῃ, ἂν προαλείφεται εἰς μέγαν ἀγῶνα ὅπως ἀναλάβῃ τὴν ἐμπρέπουσαν εἰς τὸ εὐγενέστατον τῶν ἐθνῶν θέσιν, ἂν ὑπάρχωσιν ἐνδείξεις ὅτι αἱ βασιλεύουσαι οἰκογένειαι τὴν πρώτην ἐκδήλωσιν ἐθνικοῦ ὀργασμοῦ θὰ τὴν μετέτρεπον εἰς ἐσωτερικὴν ἀναζάτωσιν ὅπως ἀνυψώσωσι τοὺς κρίνους ἢ τοὺς ἀετοὺς ἢ δὲν γνωρίζω τί ἄλλο; ἂν συνεπείᾳ τῆς στρατιωτικῆς ταύτης τῆς Γαλλίας ἀκμῆς, τῆς εἰς τὸν Βουλανζὲ κυρίως ὀφειλομένης, οἱ τῆς *ἀμάξης* ἀρχικαγγελάριοι ἤρχισαν πράγματι νὰ πτοῶνται καὶ εἰς τὸ πρῶτον αὐτῶν ῥῖγος διέταξαν τὸν ἡγεμόνα Ἀλέξανδρον νὰ ὑπάγῃ ἀπὸ 'κεῖ ὅπου ἦλθε;

Τί σημαίνουσι ταῦτα!... Ὁ ὑποστράτηγος Βουλανζὲ ἄνευ τῶν Ὀρλεανιδῶν θὰ ἦτο ἀκόμη συνταγματάρχης!...

Πόσον ἀνώτεροι τῶν ἄλλων θνητῶν εἴμεθα ἡμεῖς οἱ Ἕλληνες!... Βλέπομεν τὴν δούλην γῆν ἁρπαζομένην ὑπὸ τῶν εὐεργετίδων ἡμῶν δυνάμεων, βλέπομεν τὴν ἐλευθέραν γῆν ἐκμηδενιζομένην ὑπὸ ἀθλίων κυβερνήσεων, καὶ ἐξυμνοῦμεν τὰς πρώτας καὶ ἀδιαφοροῦμεν διὰ τὰς δευτέρας· ἐν τούτοις εἴμεθα ἄνθρωποι... εὐγνώμονες!...

◇

Ἀλλὰ τίς ἦτο ὁ κύριος μοχλὸς τοῦ νεωτέρου *τετελεσμένου*;

Τῇ συγκοσταθέσει ἆρά γε τῆς Γερμανοαυστρίας, ἢ τῇ ῥωσσικῇ μόνον ἐνεργείᾳ; τῇ ὁμοφωνίᾳ ἁπασῶν τῶν πολιτικῶν τῆς Βουλγαρίας ἀποχρώσεων, ἢ μιᾶς μόνον ἐξ αὐτῶν; τῇ εὐχῇ παντὸς τοῦ ἔθνους, ἢ μόνον τῶν φιλορρώσσων ἐξεθρονίσθη ὁ Ἀλέξανδρος ὁ ἤδη ἰδιώτης καὶ περιηγητής; θὰ κατορθώσῃ ἢ δὲν θὰ κατορθώσῃ, θέλει ἢ δὲν θέλει νὰ ἐπανέλθῃ; τίς θὰ τὸν διαδεχθῇ; ἀλλὰ θὰ τὸν διαδεχθῇ τις; εἶνε ἀληθὴς ἡ θρυλουμένη ἐμφυλία ῥῆξις ἢ εἶνε δεύτερον κατὰ τῆς Ἀγγλίας τέχνασμα; Ταῦτα πάντα ἤδη ἀπασχολοῦσι τοὺς παρακολουθοῦντας τὰ πολιτικὰ γεγονότα.

Ἐν πάσῃ περιπτώσει ἡ εἰρήνη κατὰ πᾶσαν πιθανότητα δὲν θὰ διαταραχθῇ, δὲν θέλει ὅμως ἴσως συμβῇ τὸ αὐτὸ καὶ ἐν περιπτώσει ῥωσσικῆς ἐπεμβάσεως *χάριν πάντοτε τῆς εἰρήνης*.

Ἡ κατάληψις τῆς Βουλγαρίας ὑπὸ τῶν Ῥώσσων θέλει βεβαίως θεωρηθῇ ὡς ἀρχὴ ἐκτελέσεως ἄλλης σειρᾶς τετελεσμένων, ἀλλὰ καὶ τινων δυσεκτελέστων.

◇

Ἡ δὲ *πονηρὰ Ἀλβιὼν* τί λέγει διὰ πάντα ταῦτα; Ἐλπίζει ἆρά γε ἀκόμη ὅτι οἱ ἐκσλαβισθέντες Τάταροι, οἱ ἀγαπητοὶ Βούλγαροί της θὰ μεταμορφωθῶσιν εἰς Ἀγγλικὰ νευρόσπαστα; τὸ πρὸς τὸν Ἑλληνισμὸν μῖσος αὐτῆς θὰ τὴν ἀναγκάσῃ τὴν φιλοβουλγαρικὴν πολιτικήν της νὰ τὴν ἀντικαταστήσῃ διὰ τῆς πατροπαραδότου πολιτικῆς τῆς ἀκεραιότητος τῆς Τουρκίας, ἐξακολουθούσης καὶ μετὰ τὰ τελευταῖα γεγονότα νὰ *συμβαδίζῃ* μετὰ τῶν ἄλλων δυνάμεων, ἢ θὰ ἐννοήσῃ ἐπὶ τέλους τίνες εἶνε οἱ ἀληθεῖς αὐτῆς σύμμαχοι ἐν τῇ Ἀνατολῇ;

Ἀγγλικὴ εἰλικρίνεια. Ἰδοὺ καὶ μία ὀρθὴ Ἀγγλικὴ σκέψις. «Ἀποκλείων τοὺς ἑλληνικοὺς λιμένας ὁ ἄγγλος βασιλόπαις, γράφει Ἀγγλικὴ ἐφημερίς, ἐπετέλει ἔργον ἐχθροῦ, ἀνάξιοι δὲ τῆς καταγωγῆς των θὰ ἐδείκνυντο οἱ Ἕλληνες, ἐὰν μὴ ἀπεκήρυσσον τὴν ταπεινωτικὴν πρᾶξιν τοῦ δημάρχου (Κέας). Πολὺς χρόνος θὰ παρέλθῃ, πρὶν ἢ οἱ Ἕλληνες λησμονήσωσι τὴν πρὸς αὐτοὺς πολιτείαν τῆς Ἀγγλίας, ὑποστηριζούσης δῆθεν τὴν βερολίνειον συνθήκην, πράγματι ὅμως ἀθετησάσης αὐτὴν ἐν Βουλγαρίᾳ καὶ παροργισάσης τὴν Ῥωσίαν, ἥτις ἐξεδικήθη ἐν Βατούμ».

Ψήφισμα τῆς Σαμιακῆς Συνελεύσεως. Ὡς βέβαιον σημεῖον προόδου τόπου τινὸς δύναται νὰ θεωρηθῇ ἡ ἀναγνώρισις τῆς ἀληθοῦς ἀξίας καὶ ἡ πρὸς ταύτην ἀπόδοσις τῆς ὀφειλομένης τιμῆς. Οὕτω, καθὰ ἐπιστέλλουσιν ἡμῖν ἐκ Σάμου, ἡ Σαμιακὴ Συνέλευσις ἐψηφίσατο ὅπως ἡ εἰκὼν τοῦ καθηγητοῦ τῶν Ἑλληνικῶν γραμμάτων **Κ. Σ. Κόντου,** ἀναρτηθῇ ἐν τῇ αἰθούσῃ τοῦ Γυμνασίου. Τὸ ψήφισμα ἔχει ὡς ἑξῆς:

«Ἡ ἐνεστῶσα Γενικὴ τῶν Σαμίων Συνέλευσις, ἐκτιμῶσα τὰς πολυτίμους καὶ μεγάλας πρὸς τὸν Τόπον ἡμῶν ὑπηρεσίας τοῦ ἀξιοτίμου καθηγητοῦ κ. Κωνσταντίνου Κόντου, ὧν τὴν ἀνάμνησιν ζωηρὰν εἰσέτι διατηρεῖ, καὶ ἐν γένει διὰ τὴν ἐνδελεχῆ μέριμναν ἣν πρὸς πνευματικὴν προαγωγὴν τοῦ Τόπου ἐπιδείκνυται, κατὰ πρότασιν τοῦ πληρεξουσίου Μαραθοκάμπου Δημητρίου Ι. Μιτζάλη, ἐψηφίσατο κατὰ τὴν συνεδρίασιν τῆς εἰκοστῆς ἑνάτης Ἰουλίου (ε. ε.) ν' ἀναρτηθῇ ἡ Εἰκὼν αὐτοῦ ἐν τῇ αἰθούσῃ τοῦ ἐκεῖ Γυμνασίου καὶ νὰ ἐκφρασθῇ ἡ εὐαρέσκεια αὐτῆς».

Ἡ πρᾶξις αὕτη διὰ τὸν κατανοοῦντα τὴν σημασίαν της, εἶνε ὄντως ἀξία ἐνθέρμων συγχαρητηρίων πρός τε τὴν τιμήσασαν Συνέλευσιν καὶ τὸν τιμηθέντα Διδάσκαλον.

Ὁ πνευματικὸς Πειραιῶς. Ἐν τῇ «Ἀκροπόλει» ὑπὸ τὸν τίτλον «Σημεῖα τῶν καιρῶν» ἐδημοσιεύθη ἐπιστολὴ ἱερέως καὶ πνευματικοῦ Πειραιῶς, ἧς περικοπάς τινας ἐθεωρήσαμεν ἄδικον νὰ μὴ ἀναγνώσωσι καὶ οἱ τῆς «Ἑβδομάδος» ἀναγνῶσται.

«. . . . Βαίνομεν εἰς κοινωνικὴν ἀποσύνθεσιν· καὶ τοῦτο χρονολογεῖται ἰδίως ἀπὸ τοῦ 1862 . . . . Ἄλλοτε γυνὴ δυσφημισθεῖσα ἢ ἀνὴρ κακοήθης ἢ κλέπτης ἐν τῇ Αὐλῇ τοῦ ἀειμνήστου βασιλέως Ὄθωνος δὲν ἐγένετο δεκτός. Τώρα . . . . . ; «Τώρα πᾶν τίμιον περιφρονεῖται, ἀπορρίπτεται, πᾶν δὲ ἀκόλαστον καὶ διεφθαρμένον περιτριγυρίζεται καὶ περιποιεῖται. Ἐκ τῆς διαφθορᾶς καὶ τῆς ἀκολασίας τῶν ἠθῶν ἐπῆλθεν ἡ πολυτέλεια, τὸ ἀδύνατον τοῦ συζυγικοῦ βίου. Ἐκ τούτων ἡ σπανιότης τῶν γάμων, διότι πᾶς νέος συλλογίζεται καὶ τὴν πολυτέλειαν καὶ τὴν διαφθορὰν τῶν ἠθῶν.—Ἐπαναφέρατε λοιπὸν τὴν ἀρετήν, τὴν τιμήν, προστατεύσατε τὴν ἀρετήν, τὴν θρησκείαν, φροντίσατε περὶ ἱεραρχῶν τιμίων καὶ φοβουμένων τὸν Θεόν, καὶ διδόντων τὸ παράδειγμα τοῦ φόβου πρὸς τὸν Θεὸν τῆς ἀγάπης πρὸς τὴν θρησκείαν, καὶ τῆς τηρήσεως τῶν ἐντολῶν τοῦ Θεοῦ. Μορφώσατε διδασκάλους, ὄχι ὡς τοὺς νῦν γραμματοκαπήλους, καὶ τότε ταχέως θὰ ἔχετε εὐσεβεῖς νέους. Ἐὰν δὲν ἐπαναφέρητε τὴν ζωὴν τῶν πατέρων μας, ἀδίκως ματαιοπονεῖτε, τὸ ἔθνος θὰ ἀποσυντεθῇ καὶ ἠθικῶς καὶ ὑλικῶς, ὅπως νῦν βαδίζει. Ἀλλέως χανόμεθα καὶ ταχέως θὰ γείνωμεν ὑποτελεῖς ἄλλου ἔθνους, ὅπως καὶ εἰς ἡμᾶς καὶ εἰς ἄλλα ἔθνη συνέβη. Ἔθνος ἄνευ θρησκείας καὶ τιμῆς δὲν δύναται νὰ ὑπάρξῃ. Νομίζω νὰ μὲ ἐννοήσατε.»

Καὶ ὄντως παροιμιώδης ἦτο ἡ αὐστηρότης περὶ τὴν ἠθικὴν κατὰ τὴν βασιλείαν τοῦ Ὄθωνος. Διηγοῦνται ὅτι, διακεκριμένον τῆς ἐποχῆς ἐκείνης ἄνδρα ἐπὶ εὐφυΐᾳ καὶ πολυμαθείᾳ, καὶ φυσικῶς ἐν ὑπάτῃ βασιλικῇ εὐνοίᾳ καὶ ἐκτιμήσει εὑρισκόμενον, ἐπειδὴ ἐδυσφημίσθη ὅτι προσέβαλε τὴν οἰκογενειακὴν τιμὴν οἰκογενείας τινός, ὁ βασιλεὺς πεισθεὶς περὶ τῆς ἀληθείας τῶν λεγομένων, τὸν προσεκάλεσε παρ' ἑαυτῷ, ἰδίᾳ δὲ χειρὶ τῷ ἀπέσπασε τὸ παράσημον—παράσημον τῆς τότε ἐποχῆς—καὶ τὸν ἀπέπεμψεν· ἐστερήθη παντὸς ἀξιώματος ἐν τῇ πολιτείᾳ, καὶ ἔζησε δυστυχής!...

Κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην δὲν θὰ προὐξένει μεγάλην ἐντύπωσιν ὁ ἕνεκα παρομοίας πράξεως πολιτικὸς θάνατος τοῦ *Καρόλου Δίλκε!*

Ἡ Σχολὴ τῶν ὑπαξιωματικῶν εἰς τὰ σύνορα. Πάντες ἐπῄνεσαν τὴν ἰδέαν τῆς μεταβάσεως τῶν ὑπαξιωματικῶν εἰς τὰ σύνορα καὶ εἰς τοὺς τόπους οὓς ἐπ' ἐσχάτων καὶ αὖθις ἐδόξασαν τὰ ἑλληνικὰ ὅπλα.

Παραδόξως ἐν τῇ πρώτῃ καταχωρισθείσῃ ἐκθέσει τῆς πορείας ταύτης εἴδομέν τινα ἅτινα ἐλυπήθημεν ἀναγνόντες καὶ λυπούμεθα ἔτι μᾶλλον ἀναδημοσιεύοντες ἐκ χρονογραφικοῦ καθήκοντος.

Εὑρίσκονται ἐπὶ τῶν Τεμπῶν!... τὰ ἑξῆς δὲ διδάσκονται... «Ἐὰν κατὰ τὸν παρελθόντα Μάϊον ἐγίνετο *πραγματικὸς* πόλεμος, ἐπὶ τῆς ἐποχῆς ἡμῶν θὰ ἐγίνετο ὅ,τι ὑπὸ χειροτέρας περιστάσεις δὲν ἐγένετο, ἤτοι ἡ *διάβασις τῶν Τεμπῶν*, ὡς ἐκ τῶν ὅρων ὑφ' οὕς, ὡς ἐξήγησεν ὁ κ. Δημόπουλος, τότε εὑρισκόμεθα, ἤτοι τὴν μειονότητα καὶ τὸ ἀπαράσκευον ὑφ' ὅλας τὰς ἄλλας ἐπόψεις καὶ δὴ κατὰ τὸν ἀριθμὸν τῶν ἀναγκαιούντων βαθμοφόρων. Θὰ ἐγίνετο δὲ ἡ διάβασις.... κ.τ.λ...»

Δὲν θὰ ἐγίνετο ἡ διάβασις κ. Δημόπουλε χάριν εἰς τὸ πῦρ τῶν ἀνδρείων τέκνων τῆς Ἑλλάδος.

«.... Παρακολουθοῦντες τὰς ἐπὶ τοῦ τόπου τῶν συμπλοκῶν ἀπευθυνομένας πρὸς τοὺς σταθμάρχας ἐρωτήσεις, τοὺς μείναντας ἐν ταῖς ἰδίαις ἀπὸ τῶν συμπλοκῶν θέσεσί των, σημειοῦμεν ὅτι ἐνιαχοῦ ἐμάθομεν ὅτι ὑπῆρξαν τότε τοιαῦτα κρούσματα ἀπειθαρχίας, ὥστε ἠναγκάσθη ὁ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τοῦ λόχου τῶν ὑπαξιωματικῶν ἔγκριτος λοχαγὸς κ. Παπαδήμας **μεγαλοφώνως** *καὶ διὰ νὰ ἀκουσθῇ*, ὡς εἶπε, παρὰ τούτων, νὰ εἴπῃ ὅτι *ὑπὸ τὴν ὑπάρχουσαν κατάστασιν δὲν εἴμεθα διὰ μεγάλα πράγματα*· ὅσῳ ἀφορᾷ τὰς ἀπονεμηθείσας ἰδιότητας «ὁ ἀνδρεῖος, ἀτρόμητος, λεοντόκαρδος καὶ τὰ τοιαῦτα» ἅπερ ἀπενεμήθησαν πλειστάκις δι' *ἀσήμαντα πράγματα* μετὰ τῆς θυμηδεστέρας φασουλικῆς διαψιλείας ἐν τῷ τόπῳ μας κ.τ.λ. . . . »

Ὥστε ἡ μερὶς τῶν ἐξευτελιζόντων τοὺς ἑλληνικοὺς θριάμβους καὶ γενομένων οὕτως ἀκουσίως ὑπερμάχων τῆς Τουρκικῆς πολιτικῆς, τῆς προσπαθούσης ν' ἀποδείξῃ ὅτι ἡμεῖς ἐπετέθημεν λῃστρικῶς καὶ ἀσυντάκτως, θέλοντες νὰ διαταράξωμεν τὴν Ἀνατολήν, ἐκεῖνοι δὲ ἠμύνθησαν χάριν τῆς Εὐρωπαϊκῆς εἰρήνης ἧς ἕνεκα καὶ ἐδεκατίσθησαν καὶ χάριν αὐτῆς ταύτης τῆς εἰρήνης δὲν εἰσέβαλον εἰς τὸ ἑλληνικὸν ἔδαφος, ἐνῷ ἠδύναντο νὰ πράξωσι τοῦτο εὐχερέστατα, εὑρίσκεται εἰσέτι ἀτυχῶς ἐν ἀκμῇ! . . . .

Ἡ Θεσσαλονίκη. Τοιοῦτον τίτλον φέρει ἄρθρον δημοσιευθὲν ἐν τῷ *Χρόνῳ Ἀθηνῶν* ὑπὸ τοῦ φιλοπάτριδος βουλευτοῦ Βόλου κ. *Γ. Ν. Φιλαρέτου* ὅπερ λυπούμεθα μὴ δυνάμενοι ἕνεκα ἐλλείψεως χώρου νὰ μεταφέρωμεν ὁλόκληρον.

«Ὑπῆρξεν ἐποχή, γράφει ὁ κ. Φιλάρετος,—καὶ οὐχὶ πολὺ μεμακρυσμένη,—καθ' ἣν ἡ Μεγάλη τῶν Ἑλλήνων ἰδέα εἶχεν ὁρίζοντα, ἐκτεινόμενον μέχρι Βυζαντίου. Σήμερον ὁ ἕως ἐκεῖ ἀτενίζων θεωρεῖται παράφρων, ὁ δὲ μέχρι Θεσσαλονίκης τολμηρότατος. Οἱ διάδοχοι τοῦ Ὄθωνος καὶ τοῦ Κωλέτου εὐχαριστοῦνται ὀνειροπολοῦντες τὴν Βερολίνειον γραμμήν, τὴν δι' ἐπαιτείας ἀπόκτησιν τῶν Ἰωαννίνων καὶ ὀλίγων στρεμμάτων τῆς Ἐλασσῶνος. . . .»

«Ἡ Θεσσαλονίκη πρὸ ἐτῶν ἐγένετο τὸ κέντρον τῶν ἐνεργειῶν παντὸς ἐχθροῦ τοῦ ἑλληνισμοῦ. Πάντες ἐκεῖ,—ἐκτὸς τῶν Ἑλλήνων,—δραστηρίως ὑπὲρ τῶν σχεδίων των ἐργάζονται, ἀλλ' ἰδίως οἱ Αὐστριακοὶ καὶ οἱ Βούλγαροι, ὡς τοῦτο γνωρίζουσιν ὅλοι, ἐκτὸς φαίνεται τῶν διευθυνόντων τὸ ἐν Ἀθήναις ὑπουργεῖον τῶν Ἐξωτερικῶν. Ὑπὸ πάντων καὶ ὑπ' αὐτῶν τῶν ἰουδαίων μαστίζεται ὁ ἑλληνισμός, ὑπὸ τῶν ὀθωμανῶν καθ' ἑκάστην κολαφίζεται καὶ οὐδεὶς ὁ βοηθὸς αὐτοῦ. Μόνοι οἱ Ἕλληνες ἐν Μακεδονίᾳ ἀφέθησαν εἰς τὴν *τύχην* ἢ ἀκριβέστερον εἰς τὴν διάκρισιν τῶν ἐχθρῶν αὐτῶν...»

«Διατί δέ; Διότι οἱ ἀρχηγοὶ τῶν κατηραμένων προσωπικῶν κομμάτων ἐμμανῶς παλαίουσι διὰ τὴν κατάληψιν τῆς πολυθελγήτρου ἐξουσίας, ἵνα διανείμωσι τὸν ἐξογκωθέντα προϋπολογισμὸν εἰς τοὺς περὶ ἑαυτούς, ἀλλὰ πάντοτε, χάριν.... τῆς πατρίδος. . .»

«Ἀλλ' αἱμάσσει ἡ καρδία ἡμῶν ἐπὶ τῇ ἐκμεταλλεύσει τῆς ἐθνικῆς Ἰδέας. Ἡ Θεσσαλονίκη καὶ τὰ Ἰωάννινα ἐχρησίμευσαν διὰ τὴν χαμερπῆ καὶ ἰδιοτελῆ πολιτικὴν τῶν τελευταίων δεκαετηρίδων ὡς πλούσια μεταλλεῖα. Χάριν τῆς διατηρήσεως τῶν χαρτοφυλακίων τὸ πρόγραμμα τῶν ἐκτάκτων οἰκονομιῶν μετεμορφώθη ἀκόπως εἰς πρόγραμμα σπατάλης ἑκατομμυρίων πολλῶν καὶ εἰς ἐπιστρατείας θεατρικάς, ἀποληξάσας εἰς *λαγαροφαγίαν*....»

«Τίς ἐκ τῶν κκ. ἐπὶ τῶν Ἐξωτερικῶν ὑπουργῶν τῆς Ἑλλάδος εὐηρεστήθη νὰ διακόψῃ ἐπί τινας ἡμέρας τὸ τῶν διορισμο-παυσο-μεταθέσεων ἔργον ἵνα μεταβὰς ἐκ τοῦ σύνεγγυς ἐπιθεωρήσῃ τὰ ἐν τῇ Ἀνατολῇ σπουδαιότερα προξενεῖα καὶ ἰδίως τὸ τῆς Θεσσαλονίκης; Τίς ἐκ τῶν μεγαλεπηβόλων πολιτευτῶν, τῶν ἐκδιδόντων τὰ περὶ ἐπιστρατείας διατάγματα, ἐσκέφθη ποτὲ ἐν ὁμαλῇ καταστάσει πραγμάτων ν' ἀντιληφθῇ ἰδίαις αἰσθήσεσι τὰ ἐν τῇ Ἀνατολῇ ὑφ' ὅλων τῶν λαῶν συμβαίνοντα; Ποῦ εἶνε ἡ ἑλληνικὴ προπαγάνδα; τί ἔπραξε; τί πράττει ὁ Μακεδονικὸς σύλλογος; ποῦ δαπανῶνται τὰ ἱερὰ τῶν συλλόγων χρήματα; Εἰς τί ἐχρησίμευσαν μέχρι τοῦδε τὰ χάριν τῆς Μακεδονίας δαπανηθέντα ἐν τοῖς προϋπολογισμοῖς τοῦ Ἑλληνικοῦ βασιλείου; ποῦ οἱ καρποὶ καὶ ἡ ἐργασία τόσων δεκαετηρίδων;»

«Ἀλλ' εἶνε τῇ ἀληθείᾳ ἄσκοποι τόσαι ἐρωτήσεις· μία καὶ μόνη ἤρκει: *Κυβερνῆται τῆς Ἑλλάδος! ποῦ ἐκρύψατε ἐπὶ τετραετίαν ὁλόκληρον καὶ δὴ κατὰ τὴν κρισιμωτέραν ἐποχὴν τὸν ἐν Θεσσαλονίκῃ Γενικὸν τῆς Ἑλλάδος πρόξενον;*...

«Διὰ τὴν Θεσσαλονίκην ἡ ἑλληνικὴ Κυβέρνησις ἐκλέγει ἢ ἀκαταλλήλους φίλους της πρὸς ἐξοικονόμησιν προσώπων ἢ ἑτοιμοθανάτους, ἢ νέους τῶν Ἀθηναϊκῶν **σαλονίων,** οὐδέποτε μελετήσαντας τὰ τῆς Εὐρωπαϊκῆς Τουρκίας, ἢ ἀπείρους γραμματεῖς, οἵτινες ἐν ἀπουσίᾳ τῶν προϊσταμένων των μὲ ὅλας τὰς καλὰς διαθέσεις των εἶναι κατώτεροι τοιούτων ἀποστολῶν. . . .»

Ἀτυχὴς Ἑλλάς!...

ΠΕΡΙΗΓΗΤΑΙ

(Συνέχεια ἴδε σελ. 375.)

Δέκατος ἕβδομος αἰών. Κατὰ τὸν αἰῶνα τοῦτον ἀπαντῶμεν τὸν περιηγητὴν Henri de Beauveau (1619) γράψαντα πόνημα ὑπὸ τὸν τίτλον «Relation du vogage du Levant-Nancy» εἰς 4ον. Ἦτο πρεσβευτὴς τῆς Λοραίνης παρὰ τῇ αὐλῇ τῆς Ῥώμης, γράψας ἀφήγησιν τῶν ἐν Γερμανίᾳ καὶ τῶν κατὰ τῶν Τούρκων ἐκστρατειῶν του.

Τὸν Courmesvin Louis de Hayes (1621) γράψαντα Voyage du Levant fait par le commandement du roi en l'année 1661. Paris in 4^{0}.

Ἦτο διπλωμάτης Γάλλος, γεννηθεὶς τὸ 1592 καὶ ἀποκεφαλισθεὶς ἐν Beziéres τὸ 1632. Ἀκόλουθος ὢν ἐν τῇ αὐλῇ τοῦ Λουδοβίκου ΙΓ' κατ' ἀρχάς, εἶτα δὲ σύμβουλος, ἐπεφορτίσθη κατὰ τὸ 1621 διὰ διαφόρων πρεσβειῶν ἃς ἐξετέλεσε ἐπιτυχῶς, σὺν τοῖς ἄλλοις κατώρθωσεν ὅπως ὁ βασιλεὺς τῆς Δανίας Χριστιανὸς Δ' καὶ ὁ τῆς Σουηδίας Γουσταῦος Ἀδόλφος συμμαχήσωσι μετὰ τῆς Γαλλίας, ὅπως παρεμποδίσωσι τὰς κτήσεις τοῦ οἴκου τῆς Αὐστρίας. Παρακαλέσας εἶτα τὸν Καρδινάλιον Ῥισελιὲ νὰ τὸν ἀποστείλῃ εἰς Σουηδίαν, καὶ μὴ εἰσακουσθείσης τῆς παρακλήσεώς του, μετέβη παρὰ τῷ βασιλεῖ τῆς Γερμανίας, ὅπως μεσολαβήσῃ ὑπὲρ τῆς βασιλομήτορος. Συλληφθεὶς ὅμως κατὰ διαταγὴν τοῦ Ῥισελιέ, ὡδηγήθη εἰς Γαλλίαν καὶ δικασθεὶς ἀπεκεφαλίσθη. Ἐκτὸς τοῦ ἄνω συγγράμματος ἔγραψε καὶ Voyage en Danemark.

Τὸν Sir Henry Blount (1636) συγγράψαντα τὸ πόνημα A voyage to the Levant, with observations concerning the modern condition of the Turks.

Ἐγεννήθη τὴν 15 Δεκεμβρίου 1602 ἐν Tittenhauger, καὶ ἐξεπαιδεύθη ἐν τῷ ἐν Ὀξωνίᾳ κολλεγίῳ Trinity. Ἐν ἔτει 1634 ἤρξατο περιηγούμενος, ἐπισκεφθεὶς δὲ τὴν Εὐρωπαϊκὴν Τουρκίαν, τὴν Ἑλλάδα, τὴν Συρίαν καὶ τὴν Αἴγυπτον, ἐδημοσίευσε κατὰ τὴν ἐν ἔτει 1636 ἐπιστροφήν του σπουδαῖον σύγγραμμα ὑπὸ τὸν ἄνω τίτλον, οὗ τινος πολλαὶ ἐγένοντο ἐκδόσεις. Ἐν ἔτει 1638 ἀποθανόντος τοῦ πατρός του, ἐκληρονόμησε τὸ ἐν Staffordshire οἰκογενειακὸν κτῆμα, τὸ δ' ἑπόμενον ἔτος ἔλαβε τίτλον εὐγενείας. Κατὰ τὴν ἔκρηξιν τῶν ἐμφυλίων πολέμων ἀνήκων εἰς τὴν τάξιν τῶν gentlemen Pensioners, ἐτάχθη ὑπὲρ τοῦ βασιλέως καὶ ἐπολέμησε ὑπὸ τὰς σημαίας τοῦ Καρόλου κατὰ τὴν Edge-hill μάχην. Μετὰ τὴν καταστροφὴν τῆς βασιλικῆς μερίδος κατροθώσας νὰ ἑλκύσῃ τὴν εὔνοιαν τῶν ἰσχυρῶν, οὐ μόνον ἔτυχε συγγνώμης, ἀλλὰ καὶ θέσιν παρ' αὐτῶν ἔλαβε. Ἓξ κωμῳδίαι ὑπὸ τὸν τίτλον John Silly ἀποδίδονται αὐτῷ· ἕτερα ἔργα αὐτοῦ εἶναι:

An epistle in praise of tobacco and coffee καὶ μία σάτυρα ἐπιγραφομένη Exchange walk. Ἀπέθανε τὴν 9ην 8βρίου 1682.

Τὸν Thevenot (1655) γράψαντα τὸ Voyage de M. Thevenot tant en Europe qu'en Asie et en Afrique et aussi des diverses particularités de l'Archipel, Constantinople, Terre-Sainte, Egypte, Pyramides Momies, Désert d'Arabie, la Mecque, le siége de Bagdat, la Perse, le Mogol, les Indes etc. Paris. Ch· Angot. 1689. in 12^{0}.

Ὁ Θηβενότος ἐγεννήθη ἐν Παρισίοις τὸ 1633, ἦτο δὲ ἀνεψιὸς τοῦ περιφανοῦς περιηγητοῦ Μελχισεδὲκ Θηβενότου. Ἐξεπαιδεύθη ἐν τῷ κολεγγίῳ τῆς Ναβάρρας, μετὰ δὲ τὸν θάνατον τοῦ πατρός του γενόμενος κάτοχος ἀρκετῆς περιουσίας, ἤρξατο περιηγούμενος. Κατὰ τὸ 1652 περιηγήθη τὴν Ἀγγλίαν, Ὁλλανδίαν, Γερμανίαν καὶ Ἰταλίαν, τῆς δὲ περιηγήσεως ταύτης περατωθείσης, ἀπεφάσισε νὰ ἐπισκεφθῇ τὴν Ἀνατολήν. Τὸ 1655 ἀνεχώρησεν εἰς Civita Vecchia, διελθὼν δὲ διὰ τῆς Σικελίας καὶ τῆς Μελίτης, ἐπορεύθη εἰς Κωνσταντινούπολιν, ἐκεῖθεν δὲ εἰς Ἀνατολήν, ἔνθα ἐπισκεφθεὶς τὴν Ἀλεξάνδρειαν καὶ ἄλλας τινὰς πόλεις τῆς Αἰγύπτου, ἐπεβιβάσθη ἐπί τινος Ἀγγλικοῦ πλοίου διὰ Τύνιδα καὶ Καρθαγένην, διελθὼν δὲ τὴν Ἰταλίαν, ἐπανέκαμψεν εἰς Γαλλίαν μετὰ ἑπταετῆ ἀπουσίαν. Τὸ πρὸς ἐπίσκεψιν ὅμως ξένων χωρῶν πάθος του δὲν ἐκορέσθη, τὸν δ' Ὀκτώβριον τοῦ 1663 ἀνεχώρησε καὶ πάλιν ἐκ Παρισίων, ὅπως ἐκ δευτέρου ἐπισκεφθῇ τὴν Ἀνατολήν. Περιηγηθεὶς δὲ διάφορα μέρη τῆς Ἑλλάδος, τῆς Συρίας καὶ τῆς Περσίας, ἐπορεύθη εἰς τὰς Ἀνατολικὰς Ἰνδίας, ἐπιστρέφων δὲ ἀπέθανε εἰς τὴν πόλιν Μίακα ἐγγὺς τῆς Ταυρίδος τὴν 28 9βρίου 1667, 33 ἐτῶν τὴν ἡλικίαν. Λέγεται ὅτι εἰς αὐτὸν ὀφείλεται ἡ εἰσαγωγὴ τοῦ καφφὲ εἰς Γαλλίαν. Τὰ συγγράμματά του εἰς διαφόρους μεταφρασθέντα γλώσσας, εἰσὶ τὰ ἑξῆς:

Voyage du Levant — Suite du même voyage. — Voyage contenant la relation de l'Indostan.

Αἱ διάφοροι περιηγήσεις του συλλεχθεῖσαι ἐδημοσιεύθησαν ὑπὸ τὸν ἄνω τίτλον τὸ 1689.

Τὸν Boschini (1658) γράψαντα «L' Archipelago con tutte le isole, scogli, secche e bassi fondi Venezia. Ἦτο ζωγράφος, γλύπτης καὶ φιλόλογος, γεννηθεὶς ἐν Βενετίᾳ τὸ 1663 καὶ ἀποθανὼν τὸ 1678. Ἕνεκα τῶν εἰκόνων του ἔλαβε τρεῖς χρυσᾶς ἁλύσεις, μίαν παρὰ τοῦ αὐτοκράτορος Λεοπόλδου, ἑτέραν παρὰ τοῦ ἀρχιδουκὸς τῆς Αὐστρίας, καὶ τρίτην παρὰ τοῦ δουκὸς τῆς Μοδένης. Ἔγραψε 61 χάρτας περιλαμβάνοντας ὁλόκληρον τὴν Κρήτην καὶ 48 ἄλλους διὰ τὸ Αἰγαῖον πέλαγος.

ΔΟΞΑ ΚΑΙ ΕΡΩΣ

Συνέχεια ἴδε σελ. 375.

Μέρος τοῦ ἐχθρικοῦ πυροβολικοῦ ἠναγκάσθη νὰ σιγήσῃ ἀληθῶς διὰ τοῦ ὅσον τολμηροῦ τόσον καὶ ταχέος πραξικοπήματος τοῦ Γεωργίου Στουρμφέδερ ἀλλ' ἦτο τοιαύτη ἡ εἱμαρμένη τοῦ Οὐλρίχου, ὥστε καὶ τὸ λαμπρὸν τοῦτο στρατιωτικὸν κατόρθωμα οὐδόλως ὠφέλησεν αὐτόν. Αἱ δυνάμεις τῶν στρατιωτῶν του εἶχον ἐντελῶς ἐξαντληθῇ ἐκ τῶν ἀκαταπαύστων προσβολῶν τοῦ ὑπερτέρου κατὰ τὸν ἀριθμὸν ἐχθροῦ. Οἱ μισθοφόροι ἀνθίσταντο καλῶς εἰσέτι, ἀλλ' οἱ ἀρχηγοί των εἶχον ἤδη ἀναγκασθῇ νὰ τοὺς παρατάξωσιν εἰς τετράγωνα ὅπως ἀποκρούσωσι προσβολὴν τοῦ ἱππικοῦ. Ἡ γραμμὴ τῆς μάχης διεσπάσθη τῇδε κἀκεῖσε οἱ δὲ ἀτελῶς καὶ ἐν σπουδῇ ὡπλισμένοι χωρικοὶ πολὺ ἀδεξίως ἐπλήρουν τὰ κενά. Κατὰ τὴν στιγμὴν ἐκείνην ἀνηγγέλθη εἰς τὸν Οὐλρῖχον, ὅτι ὁ δοὺξ τῆς Βαυαρίας εἶχε καταλάβει ἐξαπίνης τὴν Στουτγάρδην καὶ ὅτι νέος στρατὸς καταλαβὼν τὰ νῶτα αὐτοῦ ἀνήρχετο κατὰ μῆκος τοῦ ῥύακος μόλις ἓν τέταρτον τοῦ μιλλίου ἀπέχων πλέον.

Ὁ Οὐλρῖχος ἀνεγνώρισε τότε ὅτι τὴν ἡμέραν ἐκείνην ἀπώλεσεν ἐκ δευτέρου τὸ δουκάτον του καὶ ὅτι δὲν ἀπέμενε πλέον ἄλλο τι ἢ ἡ φυγὴ ἢ ὁ θάνατος, ἐὰν δὲν ἤθελε νὰ πέσῃ ζῶν εἰς τὰς χεῖρας τῶν ἐχθρῶν του. Οἱ σύντροφοί του συνεβούλευσαν νὰ καταφύγῃ εἰς τὸν κληρονομικὸν αὐτοῦ πύργον δὲ Βύρτεμβεργ καὶ νὰ διαμείνῃ ἐκεῖ μεχρισότου νὰ εὕρῃ εὐκαιρίαν νὰ φύγῃ μυστικῶς. Ὕψωσε τὰ βλέμματα πρὸς τὸν πύργον ἐκεῖνον, ὅστις φωτιζόμενος ὑπὸ τοῦ ἡλίου ἐδέσποζε τῆς κοιλάδος, ἐν ᾗ ὁ ἀπόγονος τῶν ἱδρυτῶν του συνῆπτε τελευταίαν ἀπέλπιδα μάχην, ὅπως σώσῃ τὸ δουκάτον του. Ὠχρίασεν ὅμως καὶ ἔδειξε διὰ τῆς χειρὸς σιωπηλῶς τὰ τείχη καὶ τὰς ἐπάλξεις τοῦ πύργου του. Ἐφαίνοντο ἐπ' αὐτῶν ἐπιμήκεις σημαῖαι σειόμεναι ὑπὸ τοῦ πρωϊνοῦ ἀέρος· οἱ ἱππόται παρατηροῦντες προσεκτικώτερον, ἔβλεπον τὰς σημαίας ταύτας μηκυνομένας ἐπὶ μᾶλλον καπνὸς δὲ ὑπομέλας ἀναθρώσκων ἐκ πολλῶν μερῶν, ἀνήγγειλεν ὅτι ἡ πυρκαϊὰ εἶχεν ὑψώσει νικήτρια τὰς ἐρυθρὰς αὐτῆς σημαίας ἐπὶ τῶν ἐπάλξεων τοῦ πύργου δὲ Βύρτεμβεργ. Ἐκαίετο πανταχόθεν, ὁ δὲ δυστυχὴς κάτοχος αὐτοῦ παρέστη εἰς τὸ θέαμα τοῦτο μετὰ βεβιασμένου ἐξ ἀπελπισίας γέλωτος. Ὁ στρατὸς εἶδεν ἐπίσης τότε ὅτι ὁ πύργος ἐπυρπολεῖτο. Οἱ ἐχθροὶ ἐχαιρέτισαν τὴν ἐμφάνισιν τῶν φλογῶν διὰ κραυγῶν χαρᾶς, οἱ δὲ Βυρτεμβέργιοι ἀπώλεσαν τὸ θάρρος καὶ εἶδον ἐν τούτῳ οἰωνὸν τῆς πτώσεως τοῦ κυρίου των.

Τὰ τύμπανα ἤδη τοῦ στρατοῦ τῆς Συμμαχίας προελαύνοντα ὄπισθεν ἠκούοντο εὐκρινέστερον, οἱ δὲ χωρικοὶ ἤρχισαν νὰ διασκορπίζωνται.

— Ὅστις μᾶς ἀγαπᾷ ἀκόμη, ἂς μᾶς ἀκολουθήσῃ εἶπε τότε ὁ Οὐλρῖχος. Ἢ θὰ

Τὸν Stochove (1662) γράψαντα Voyage du Levant-Bruxelles. Ἦτο Βέλγος περιηγητής, γεννηθεὶς ἐν Burges τὸ 1610 καὶ ἀποθανὼν τὸ 1679. Εἰκοσάετῆς ἠκολούθησε τὸν πρέσβυν τῆς Γαλλίας ἐν Τουρκίᾳ (1630) ἐπεσκέφθη δὲ τὴν Συρίαν, τὴν Παλαιστίνην καὶ τὴν Αἴγυπτον. Ἐπανακάμψας εἰς Burges ἐδημοσίευσε: Voyage fait aux années 1630-33. Bruxelles 1643. — Abregé des vies des empereurs Turcs.

Τὸν Jean Foi Vaillant (1670). Οὗτος ἦτο νομισματολόγος, γεννηθεὶς τὸ 1632 ἐν Beauvais καὶ ἀποθανὼν τὸ 1706. Χάριν τῶν νομισμάτων παρήτησε τὸ ἰατρικὸν ἐπάγγελμα, καὶ πολλάκις δι' ἐξόδων τοῦ Λουδοβίκου ΙΔ', περιηγήθη τὴν Σικελίαν, τὴν Ἰταλίαν, τὴν Αἴγυπτον, τὴν Ἑλλάδα, τὴν Περσίαν, τὴν Ὁλλανδίαν καὶ τὴν Ἀγγλίαν, ὁπόθεν πολλὰς πολυτίμους συλλογὰς νομισμάτων μετεκομίσατο πολλοὺς διατρέξας κινδύνους, ἐπὶ 4 1/2 μῆνας διατελέσας αἰχμάλωτος Ἀλγερινῶν ληστῶν. Κατὰ τὴν αἰχμαλωσίαν του, τῷ ἀφηρέθησαν καὶ τὰ νομίσματά του. Ἐπιτυχὼν ὅμως κατὰ τὴν ἀπελευθέρωσίν του νὰ λάβῃ παρὰ τῶν ληστῶν 20 χρυσᾶ νομίσματα, φοβούμενος δὲ μήπως καὶ πάλιν συλληφθῇ, κατέπιεν αὐτά, εὐτυχῶς ὅμως οὐδὲν ἔπαθε, διότι ἐξῆλθον εὐκόλως. Ἦτο μέλος τῆς Ἀκαδημίας τῶν ἐπιστημῶν. Ἔγραψε πολλὰ συγγράμματα, ἐν οἷς καὶ τὸ: Historia Ptolemœorum ad fidem numismatum accommodata; Seleucidarum imperium ad fidem numismatum; Archacidarum imperium; Numismata œrea imperatorum... in coloniis; Numismata imperatorum... a populis romanœ ditionis percussa; Achamenidarum imperium.

Τὸν Babin. Fr. (1674) γράψαντα Relation de l'État présent de la ville d'Athénes. Ἦτο Γάλλος θεολόγος, γεννηθεὶς ἐν Angers τὸ 1651, καὶ ἀποθανὼν τὸ 1734, κοσμήτωρ τῆς Θεολογικῆς σχολῆς τῆς πόλεως ταύτης. Ἔγραψε τοὺς πρώτους 18 τόμους τῶν Conférences d'Angers. Ὡσαύτως τὸ Relation de ce qui s'est passé dans l'université d'Angers au sujet de la philosophie de Descartes. 1679 εἰς 4ον.

Τὸν Guillet George (1675) γράψαντα τὸ σύγγραμμα «Athènes ancienne et nouvelle et l'état present de l'Empire Turc».

Ἦτο Φιλόλογος γεννηθεὶς ἐν Thiers τὸ 1625 καὶ ἀποθανὼν ἐν Παρισίοις τὸ 1705. Ἦτο ὁ πρῶτος ἱστοριογράφος τῆς ζωγραφικῆς Ἀκαδημίας. Περὶ τοῦ βίου αὐτοῦ οὐδὲν γνωρίζομεν. Ὁ William Martin Leake, ἐν τῷ συγγράμματι αὐτοῦ Topography of Athens πολλὰ κατ' αὐτοῦ γράφει (Βλ. ἐφημ. Πατρίδα ἔτ. ΙΒ' Μαΐου 30, 1887 ἀρ. 579) ὁ δὲ περιφανὴς περιηγητὴς Spon ἔγραψεν ὁλόκληρον βιβλίον: Réponse à la critique publié par M. Guillet sur le voyage de la Gréce de J. Spon, Lyon 1679, εἰς ἀπάντησιν παρατηρήσεών τινων ἐπὶ τῆς περιηγήσεώς του. Μέρος τῆς περιηγήσεώς του μετάφρασθὲν κατεχωρίσθη ἐν τῷ Β' τόμῳ τοῦ περιοδικοῦ Παρθενῶνος (Φυλ. ΣΤ' ἀρ. 18 7βριος 1872 σ. 1008—14) ἐπίσης δὲ τὸ αὐτὸ μέρος καὶ ἐν Ἑστίᾳ (τόμ. Γ' ἀρ. 73. ἔτ. Β' 22 Μαΐου 1877 σ. 233—28). Ὁ Chateaubriand ἐν σ. 35 τοῦ Itinéraire λέγει περὶ αὐτοῦ: »Cet ouvrage, qui n'est qu'un roman, »fit naittre une grande querelle par»mi les antiquaires. Guillet ne me»rite aucun confience comme voyageur». Βλ. καὶ Κ. Σάθα Χρον. Ἀνέκδοτον Γαλαξειδίου σ. 48.

Τὸν πασίγνωστον Wheeler George (1682) γράψαντα A Journey into Greece, in company of Dr Spon of Lyons, in six books, London.

Ἦτο Ἄγγλος περιηγητὴς γεννηθεὶς τὸ 1650 ἐν Βρέδᾳ τῆς Ὁλλανδίας. Περιηγήθη τὴν Ἑλλάδα καὶ τὴν Ἀσίαν μετὰ τοῦ *Spon*, σκοποῦντες τὴν ἀντιγραφὴν ἐπιγραφῶν καὶ τὴν περιγραφὴν ἀρχαιοτήτων. Ἐπιστρέψας ἐκ τῆς περιηγήσεώς του, ἐδωρήσατο τῷ πανεπιστημίῳ τῆς Ὀξωνίας (μαθητὴς τοῦ ἐποίου ἐχρημάτισε) ἀξιόλογον συλλογὴν Ἑλληνικῶν καὶ Λατινικῶν χειρογράφων, ὧν ἕνεκεν ἔλαβε τὸν Βαθμὸν Μ. Α. Κατὰ τὸ 1682 ἐδημοσίευσε τὴν εἰς Ἑλλάδα περιήγησίν του εἰς ἓξ Βιβλία, σύγγραμμα ἀξιολογώτατον διὰ τὴν αὐθεντικότητα καὶ τὰς πληροφορίας του, λίαν δ' ἐνδιαφέρον εἰς τοὺς νομισματολόγους, τοὺς ἀρχαιολόγους, καὶ τοὺς σπουδαστὰς τῆς φυσικῆς ἱστορίας. Ἐκτὸς τῆς περιηγήσεώς του ἔγραψε καὶ τὰ ἑξῆς: The churches of the primitive christians—The Protestant monastery or christian ceremonies (Βλ. Lechevalier Voyage dans la Troade σ. 133, καὶ Γ. Κωνσταντινίδου, Ἱστορίαν Ἀθηνῶν, σ. 518—9.

Τὸν Marc Vincent Coronelli (1685) γράψαντα Memorie Istorico-Geographiche del Regno di Morea, Negreponte et luoghi adjacenti. Venise.

Οὗτος ἦτο Ἰταλὸς γεωγράφος γεννηθεὶς ἐν Βενετίᾳ τὸ 1650 καὶ ἀποθανὼν τὸ 1718. Νέος ὢν ἐπεδόθη εἰς τὴν σπουδὴν τῶν μαθηματικῶν καὶ τῆς κοσμογραφίας, ἐτιμήθη δὲ καὶ διὰ τοῦ τιμητικοῦ ἀξιώματος τοῦ δημοσίου κοσμογράφου τῆς Ἐνετικῆς Πολιτείας (cosmographo Publico). Περιηγηθεὶς πολλὰς χώρας συνέγραψε τὰ σπουδαιότατα τῶν χρόνων αὐτοῦ γεωγραφικὰ συγγράμματα. Ἐν τοῖς χάρταις τούτοις εὕρηνται οἱ τῆς Πελοποννήσου, τῆς Εὐβοίας, τῆς Στερεᾶς Ἑλλάδος, τῆς Λευκάδος, τῆς Κερκύρας, τῆς Κρήτης, τῆς Κύπρου, τῆς Μακεδονίας, τῆς Θράκης, τοῦ Βοσπόρου, τῆς Κωνσταντινουπόλεως κτλ. Ἐν δὲ τῇ Βιβλιοθήκῃ τῶν Παρισίων εὕρηνται δύο μεγάλαι σφαῖραι, λίαν παράδοξοι, διὰ τὰς ζωγραφικὰς γνώσεις τῆς ἐποχῆς ἐκείνης.

Ἵδρυσε σύλλογον οὗτινος τὰ μέλη ἐκαλοῦντο Ἀργοναῦται. Τοὺς σπανίους καὶ βαρυτίμους τούτους χάρτας 19 τὸν ἀριθμὸν ἐδώρησε τῇ Βιβλιοθήκῃ τῆς Βουλῆς ὁ ἐν Μασσαλίᾳ κ. Δημήτριος Βασιλείου. (Βλ. «Αἰῶνα», ἔτ. ΜΣΤ' ἀρ. 4466 5 Μαΐου 1884).

Καὶ τέλος τὸν προρρηθέντα Spon (1678) γράψαντα: Voyage d'Italié, de Dalmatie, de Gréce et du Levant, fait en 1675-76 par Jacob Spon docteur medecin de Lyons et George Wheeler Lyon. Ἦτο ἰατρός, υἱὸς τοῦ ἐπίσης διακεκριμένου ἰατροῦ Καρόλου Spon, φίλος δὲ καὶ ἀνταποκριτὴς τοῦ Guy Patin (περιφανοῦς ἰατροῦ γεννηθὶ τὸ 1601 καὶ ἀποθ. τὸ 1672). Ἐγεννήθη ἐν Λουγδούνῳ, ἐσπούδασε δὲ τὴν ἰατρικὴν ἐν Montpellier μετὰ τὸ πέρας τῶν σπουδῶν του περιηγήθη τὴν Ἰταλίαν μετὰ τοῦ περιφανοῦς ἀρχαιολόγου Vaillant. Τὸ 1675-76 συνώδευσε τὸν sir John Wheeler, ἐν τῇ περιηγήσει τῆς Ἰταλίας, Δαλματίας, Ἑλλάδος καὶ Ἐλάσσονος Ἀσίας. Αἱ ὑπ' αὐτοῦ γενόμεναι παρατηρήσεις ἐδημοσιεύθησαν ὑπὸ τὸν ἄνω τίτλον. Οἱ τόμοι οὗτοι κυρίως πραγματεύονται περὶ ἀρχαιοτήτων, εὕρηνται ὅμως ἐν αὐτοῖς καὶ παρατηρήσεις ἀφορῶσαι τὴν ἰατρικὴν καὶ τὴν φυσικὴν ἱστορίαν. «Tout »le monde, λέγει ὁ Chateaubriand, »connoit le mérite de cet ouvrage, »où l'art et l'antiquité sont traités »avec une critique jusque alors igno»rée». Μετὰ τὸ τέλος τῆς περιηγήσεώς του ἐπιστρέψας εἰς Γαλλίαν διέμεινε μέχρι τοῦ 1685, ἐπειδὴ ὅμως ἦτο διαμαρτυρόμενος, ἐβιάσθη ἕνεκα τῆς ἀκυρώσεως τοῦ διατάγματος τοῦ Nantz, νὰ ἐγκαταλείψῃ τὴν Γαλλίαν, ἐσκόπευε δὲ νὰ μεταβῇ εἰς Ζυρίχην, ἀλλ' ἀσθενήσας καθ' ὁδὸν ἀπέθανεν εἰς Vevay. Ἔγραψε τὰ ἑξῆς:

Recherches des antiquités, de Lyous. 1647; Ignotorum atque obscurum Deovum Aræ, 1677; Histoire de la ville et de l'état de Genéve. 1680; Lettre sur l' antiquité de la Religion. 1683; Miscellanea eruditœ antiquitatis. 1679-81; ὡς καὶ τινας ἱστορικὰς πραγματείας. Ἡ πρὸς τὸν Guillet ἀπάντησίς του κατεχωρίσθη ἐν τῷ Γ' τόμῳ τῆς περιηγήσεώς του.

(Βλ. Ἐφημ. Πατρίδα ἔτ. ΙΒ' Μαΐου 30. 1877. ἀριθ. 579; Γ. Κωνσταντινίδου Ἱστορία τῶν Ἀθηνῶν. σ. 518—19; Lechevalier, Voyage dans la Troade σ. 133 ἐν ᾗ ἀποκαλεῖ τὸν Spon voyageur d'une grande reputation.

(Ἕπεται συνέχεια).

Αλ. Κ.

Η ΜΑΓΑΔΙΣ ΚΑΙ ΤΟ ΒΙΟΛΙΟΝ

(Συνέχεια· ἴδε σελ. 363)

Ἡ *μάγαδις* πρὸς τούτοις δηλοῖ ἤτοι τὴν *διαπασῶν* ἢ τὴν ἁρμονικὴν ὀγδόην, δηλ. τὸ σύρμα ἢ τὸν συριγμόν, περὶ ὧν ἐποιησάμεθα λόγον ἀνωτέρω. Καθόλου δὲ μάγαδιν οἱ παλαιοὶ ἐκάλουν καὶ πᾶν ὄργανον ἡρμοσμένον κατ' ἀντιφωνίαν ἢ κροῦον ἐν τοιαύτῃ. Τὸ δὲ ῥῆμα *μαγαδίζειν* ἑρμηνεύεται: παίζειν συνεχῶς κατ' ὁμοφωνίαν, ἢ ποιεῖν συνεχεῖς ὁμοφωνίας. Λέγεται δ' οὐ μόνον περὶ τῆς μαγάδιδος ἀλλὰ καὶ περὶ παντὸς ἄλλου ὀργάνου κρουομένου ὁμοφώνως ἑτέρῳ τινί.

Ὁ Γεβαῖρτος[1] ὑπολαμβάνει ὅτι ὁ *μάγαδις αὐλὸς* θὰ ἦτο ὁ ἀντίφθογγος τοῦ συνήθους αὐλοῦ, καὶ ὅτι θὰ ἠδύνατο νὰ συγκριθῇ πρὸς τὸ Ἰταλικὸν ottavino.

Τὰ περὶ τοῦ σχήματος τῆς μαγάδιδος δὲν παρεδόθησαν ἡμῖν σαφῆ, ἀλλ' ὅμως, ἐὰν πιστεύσωμεν τῷ Ἀριστοτέλει, ἡ μάγαδις ἦτο ὄργανον *τριγωνικόν*, τοῖς δακτύλοις μόνον ψαλλόμενον, ἀποκλειομένης τῆς χρήσεως τοῦ πλήκτρου ἢ μᾶλλον ἀδυνάτου οὔσης ἐν τῇ ἐκτελέσει τῶν ἀντιφωνιῶν. Ὁ Ἀπολλόδωρος παρ' Ἀθηναίῳ XIV, 637, 40, λέγει· «ὃ δὲ ἡμεῖς λέγομεν *ψαλτήριον*, τοῦτ' εἶναι μάγαδιν», καὶ οὔτω δὲν διαφωνεῖ τῷ Ἀριστοτέλει, ἐπειδὴ ψαλτήριον καὶ τρίγωνον εἶνε συνώνυμα. Λέγεται δ' ὅτι ἡ μάγαδις ὠνομάσθη ἀπὸ *Μάγδιος*, Θρᾳκὸς τὸ γένος.

Ἀναφέρεται δὲ πρὸς τούτοις ὅτι, ὅτε ὁ Τιμόθεος ὁ Μιλήσιος, ὅστις ἐνομίζετο παρὰ τοῖς πολλοῖς ὅτι μετεχειρίζετο τὸ πολυχορδότατον σύστημα διὰ τὴν μάγαδιν, ἐπορεύθη παρὰ Λάκωσι σκοπῶν νὰ παραφθείρῃ τὴν ἀρχαίαν μουσικήν, καὶ ὅτε τις ἔμελλε νὰ ἐκτάμῃ τὰς περιττὰς τῶν χορδῶν, ἔδειξε παρ' αὐτοῖς ὑπάρχοντα Ἀπολλωνίσκον, ὅστις εἶχεν ἰσόχορδον λύραν πρὸς τὴν ἑαυτοῦ, καὶ οὕτως ἀφέθη[1].

Ὑπομνηστέον δ' ἐν τέλει ὅτι τὰ ἐν τῷ λεξ. τοῦ Γαζῆ περὶ μαγάδιδος λεγόμενα εἶνε πάντα ἐσφαλμένα. Πρῶτον μὲν τὰ περὶ ἁρμογῆς καὶ ὅτι περιεῖχε δέκα φθόγγους ἢ τόνους ἐλέγχουσι πολλὴν ἄγνοιαν τοῦ πράγματος, δεύτερον δὲ ὅτι ἐκαλεῖτο αὐλὸς ἢ *μάγαδις* ἢ *μαγάδης* ἢ *παλαιομάγαδις* ἐμφαίνει τὸν γράψαντα ὅτι ἠστόχησεν μὲν πῶς ταῦτα διαστέλλονται ἀλλήλων, ἐσφάλη δ' ἀναγνοὺς ἠμαρτημένως καὶ οὐχὶ ὅπως ἔχει τὸ παρ' Ἀθηναίῳ χωρίον, οὗ τὴν μαρτυρίαν ἐπικαλεῖται. Παρ' Ἀθηναίῳ IV, 182, 80, φέρεται ὧδε «Ὁ δὲ μάγαδις καλούμενος αὐλός, ὁ καὶ παλαιομάγαδις ὀνομαζόμενος, ἐν ταύτῳ ὀξὺν καὶ βαρὺν φθόγγον ἐπιδείκνυται, ὡς Ἀναξανδρίδης ἐν Ὁπλομάχῳ φησί».

Μάγαδιν λαλήσω μικρὸν ἅμα σοι καὶ μέγαν.

Ἐπὶ δὲ τῆς ἐννοίας τοῦ «*ἐντατοῦ ὀργάνου*» λέγεται ἡ μάγαδις.

Τὰ δύο ἕτερα ψαλτικὰ ὄργανα, ὧν ἐποιησάμεθα μνείαν ἀνωτέρω, ἦ[illegible]βύκη καὶ τὸ *φοινίκιον* ἢ *λυροφοίνιξ* [illegible] διέφερον τῶν δύο προμνημονευθέντων, ἦσαν

[1] Ἐνθ' ἀνωτ. τόμ. ΙΙ. σελ. 255.

[1] Ἀθην. Δειπ. XIV, 637, 40.

διέλθωμεν διὰ μυρίων ἐχθρῶν ἢ θάπολεσθῶμεν. Λάβε τὴν σημαίαν μας, ἄνδρεῖε Στουρμφέδερ καὶ ἂς ἐπιπέσωμεν γενναίως κατὰ τοῦ ἐχθροῦ.

Ὁ Γεώργιος ἐδράξατο τῆς σημαίας τῆς Βυρτεμβέργης· ὁ δοῦξ ἐτέθη παραπλεύρως αὐτοῦ, οἱ ἱππόται καὶ οἱ ἔφιπποι ἀστοὶ τοὺς περιεστοίχισαν, ἕτοιμοι ν' ἀνοίξωσι δίοδον εἰς τὸν δοῦκα αὐτῶν. Οὗτος ὑπέδειξε μέρος τι, εἰς ὃ ὁ ἐχθρὸς ἦτο ἡττὸν συμπεπυκνωμένος. Πρέπει νὰ διέλθωμεν ἐκεῖθεν, εἶπεν, ἢ ἄλλως τὸ πᾶν ἀπώλετο. Ἐστεροῦντο ἑνὸς ἔτι ἀρχηγοῦ καὶ ὁ Γεώργιος ἡτοιμάζετο νὰ τεθῇ ἐπὶ κεφαλῆς αὐτῶν, ὅτε ὁ Λιχτενσταῖν ἔνευσεν αὐτῷ νὰ μὴν καταλίπῃ τὴν θέσιν τοῦ πλησίον τοῦ δουκὸς καὶ προηγήθη αὐτὸς τῶν ἱππέων. Ἅπαξ ἔτι ἔστρεψε τὸ εὐγενὲς αὐτοῦ πρόσωπον πρὸς τὸν δοῦκα καὶ τὸν υἱόν του, ἔπειτα δὲ χαμηλώσας τὴν προμετωπίδα του ἀνέκραξεν·

«Ἐμπρός! Ζήτω ὁ ἀγαθὸς Βύρτεμβεργ!»

Τὸ στράτευμα τοῦτο συγκείμενον ἐκ διακοσίων ἐφίππων προὐχώρησε τροχάδην σφηνοειδῶς. Ὁ καγκελάριος Ἀμβρόσιος Βολλὰν εὐχαρίστως εἶδεν αὐτοὺς ἀναχωροῦντας καὶ ἡ καρδία του ἀνεκουφίσθη, διότι ὁ δοῦξ ἐφαίνετο λησμονήσας αὐτὸν καθ' ὁλοκληρίαν καὶ ἐσκέπτετο πῶς ἠδύνατο ἀκινδύνως νὰ καταβῇ ἀπὸ τοῦ ὑψηλοῦ ἵππου του. Ὁ εὐγενὴς ὅμως τοῦ δουκὸς ἵππος παρηκολούθει νομηδόνως τοὺς ἱππεῖς διὰ τῶν βλεμμάτων του. Ἐν ᾧ οἱ ἄλλοι ἐκάλπαζον, αὐτὸς ἵστατο ἀκίνητος, ἀλλ' ὅτε αἴφνης αἱ σάλπιγγες ἐσήμαναν προσβολήν, ἡ σημαία τῆς Βυρτεμβέργης ἐκυμάτισεν εἰς τὸν ἀέρα καὶ οἱ ἀνδρεῖοι ἱππεῖς ὥρμησαν κατὰ τοῦ ἐχθροῦ. Ὁ ἵππος ἐφαίνετο ἀναμένων τὴν στιγμὴν ἐκείνην καὶ ἀμέσως ἀνεχώρησεν ὡς βέλος διὰ τῆς πεδιάδος· Ὁ καγκελάριος λιπόθυμος σχεδὸν προσεκολλήθη ἐπὶ τοῦ ἐφιππίου· ἤθελε νὰ κραυγάσῃ, ἀλλ' ἡ ταχύτης μεθ' ἧς ὁ ἵππος διέσχιζε τὸν ἀέρα ἔπνιξε τὴν φωνήν του καὶ ἐν ῥιπῇ ὀφθαλμοῦ κατέφθασε καὶ ὑπερέβη τοὺς ἄλλους, ὥστε ἐντὸς ὀλίγου εὑρέθη μεταξὺ τῶν πρώτων, ὡσεὶ ἦτο ὁ ἀρχηγὸς τῶν ἱππέων. Οἱ ἐχθροὶ παρετήρησαν μετ' ἐκπλήξεως τὸ χονδροειδὲς ὄν, ὅπερ ὡμοίαζε μᾶλλον πρὸς πίθηκον τεθωρακισμένον ἢ πρὸς μαχητήν, ἀλλὰ πρὶν ἢ συνέλθωσιν ἐκ τῆς ἐκπλήξεώς των, ὁ φοβερὸς ἄνθρωπος εὑρέθη ἐν τῷ μέσῳ τῶν τάξεών των καὶ παρὰ τὴν σοβαρότητα τῆς στιγμῆς οἱ Βυρτεμβέργιοι ἀνεκάγχασαν θορυβωδῶς, τοῦθ' ὅπερ ἀναμφιβόλως δὲν ἐπήνεγκεν ὀλίγην σύγχυσιν μεταξὺ τῶν ἀνδρικῶν στρατευμάτων τῆς Οὔγγης Γμούνδ Ἄσλεν, Νυρεμβέργης καὶ δέκα ἄλλων πόλεων τῆς Αὐτοκρατορίας προσβληθέντων οὕτωσὶ ἐξαπίνης. Διεσκορπίσθησαν πρὸ τῆς ἀκατασχέτου ὁρμῆς τῶν διακοσίων ἱππέων καὶ ἅπαν τὸ στράτευμα εὑρέθη ὄπισθεν τοῦ ἐχθροῦ! Ἐξηκολούθησαν οὕτω τὴν ὁρμητικὴν πορείαν των καὶ πρὶν ἢ τὸ βαυαρικὸν ἱππικὸν στραφῇ πρὸς καταδίωξίν των, ὁ δοῦξ ἀκολουθούμενος ὑπό τινων πιστῶν ἐρρίφθη εἰς πλαγίαν τινὰ ὁδὸν κερδήσας οὕτω καλὸν δρόμον. Τὸ ἱππικὸν τῆς Συμμαχίας κατέφθασε πλέον τοὺς ἀστοὺς εἰς τὰς θύρας τῆς Στουτγάρδης· ἀλλὰ δὲν εὗρον μεταξὺ αὐτῶν τὸν δοῦκα καὶ μεταξὺ δὲ τῶν κυριωτέρων ὁπαδῶν του συνέλαβον καὶ τὸν Ἀμβρόσιον Βολλάν. Καταβιβασθεὶς ἐκ τοῦ ἵππου καὶ γυμνωθεὶς τῆς πανοπλίας του ἐβασανίσθη ὑπὸ τῶν βαυαρῶν στρατιωτῶν, οἵτινες ἀπέδωκαν εἰς τὰ θαύματα τῆς ἀνδρείας του τὴν φυγὴν τοῦ δουκὸς καὶ τὴν ἀπώλειαν τῶν χιλίων χρυσῶν φλωρινίων, ἅτινα τοῖς ὑπεσχέθησαν διὰ τὴν σύλληψιν τοῦ Οὐλρίχου. Τοιουτοτρόπως ὁ ἀνδρεῖος καγκελάριος ἐνικήθη οὐχὶ ὅπως ὁ κύριός του δοῦξ διαρκούσης τῆς μάχης, ἀλλὰ μετ' αὐτήν.

Γ'

Τὴν νύκτα, ἥτις ἠκολούθησε τὴν κρίσιμον ταύτην ἡμέραν, ὁ δοῦξ καὶ οἱ σύντροφοί του διῆλθον ἐν στενῇ τινι χαράδρᾳ περικυκλουμένῃ ὑπὸ βράχων καὶ θάμνων, μέχρι δὲ σήμερον ὀνομαζομένῃ ὑπὸ τῶν χωρικῶν τὸ σπήλαιον τοῦ Οὐλρίχου. Ὁ μουσικὸς τοῦ Χάρδτ ἐνεφανίσθη ὡς σωτὴρ κατὰ τὴν φυγήν των καὶ τοὺς ὡδήγησεν εἰς τὴν κρύπτην ταύτην γνωστὴν μόνον εἰς τοὺς χωρικοὺς καὶ ποιμένας τῶν πέριξ. Ὁ δοῦξ εἶχεν ἀποφασίσει νὰ διέλθῃ αὐτόθι τὴν νύκτα καὶ τὴν ἐπιοῦσαν κατὰ τὸ λυκαυγὲς νὰ ἐξακολουθήσῃ τὴν φυγήν του πρὸς τὴν Ἐλβετίαν. Ἡ νὺξ θὰ ἦτο εὐνοϊκωτέρα αὐτῷ πρὸς τοῦτο, διότι τὰ στρατεύματα τῆς Συμμαχίας εἶχον ἤδη καταλάβει τὴν χώραν καὶ ἦτο ἥκιστα πιθανὸν νὰ ἐξαπατήσῃ τὴν ἀγρυπνον αὐτῶν προσοχὴν καὶ νὰ διαφύγῃ· ἀλλ' οἱ ἵπποι ἦσαν κατάκοποι καὶ ἐκ τῆς θερμότητος τῆς ἡμέρας, ἦτο δὲ ἀδύνατον νὰ προμηθευθῶσιν ὁ δοῦξ καὶ ἡ συνοδεία του ἄλλους ἵππους χωρὶς νὰ ἐπισύρωσι τὴν προσοχὴν τοῦ ἐχθροῦ ἐπὶ τοῦ καταφυγίου τούτου.

Οἱ ἄνδρες ἐκάθηντο πέριξ μικρᾶς πυρᾶς. Ὁ δοῦξ ἀπὸ ἱκανῆς ὥρας κοιμώμενος, ἐλησμόνει ἴσως διὰ τῶν ὀνείρων του ὅτι εἶχεν ἀπολέσει τὸ δουκάτον του. Ὁ γέρων ἱππότης Λιχτενσταῖν ἐκοιμᾶτο ἐπίσης. Ὁ Μὰξ Στούμπφ δὲ Σβάνεσμπεργ εἶχε στηρίξει τοὺς στιβαροὺς βραχίονάς του ἐπὶ τῶν γονάτων του καὶ κρύψει τὸ πρόσωπόν του μεταξὺ τῶν χειρῶν του, ὥστε δὲν ἐφαίνετο ἐὰν ἐκοιμᾶτο ἢ διελογίζετο τὴν φοβερὰν μεταβολὴν τῆς τύχης τοῦ δουκός. Ὁ Γεώργιος Στουρμφέδερ ἀνθίστατο εἰσέτι εἰς τὸν ὕπνον, ἂν καὶ εἶχεν ἀρχίσει νὰ καταβάλῃ πλέον αὐτόν. Ὁ νεώτερος ὅλων προσηνέχθη οἰκειοθελῶς ν' ἀγρυπνήσῃ τὴν νύκτα ἐκείνην. Παραπλεύρως αὐτοῦ ἐκάθητο ὁ μουσικὸς Ἰωάννης δὲ Χάρδτ. Προσέβλεπεν ἀτενῶς τὸ πῦρ καὶ αἱ σκέψεις του ἐφαίνετο, ὅτι συνεκεντροῦντο εἰς ἦχόν τινα, τοῦ ὁποίου δι' ὑποκώφου φωνῆς ἔμελπε τὴν μελαγχολικὴν μελῳδίαν.

Ὅταν τὸ πῦρ ἀνερριπίζετο καὶ ἔρριπτε περισσότερον φῶς ἠτένιζε τεθλιμμένος τὸν

δηλονότι ὀξύφθογγα καὶ ἐξετέλουν ὁμοίαν ἤνπερ ἐκεῖνα ὑπὸ τὴν ᾠδὴν κροῦσιν.

Περὶ τῆς σαμβύκης λέγεται ὅτι ἦτο ἡ αὐτὴ πρὸς τὴν μάγαδιν καὶ ὅτι μετεσχηματίσθη ποτὲ καὶ μετωνομάσθη *σαμβύκη* ὑπὸ Σάμβυκός τινος.[1] Πρὸς τούτοις ὅτι ἦτο τετράχορδον[2] ὄργανον καί, ἐὰν δῶμεν πίστιν τοῖς ὑπὸ τοῦ Βορδίου[3] λεγομένοις ἐν τῇ περὶ *Μουσικῆς πραγματείᾳ*, ἦτο τριγωνικόν. Ἐχρήσαντο δὲ πρῶτον αὐτῇ, κατὰ τὸν Εὐφορίωνα τὸν ἐποποιόν, οἱ Πάρθιοι καὶ Τρωγλοδύται, ἢ κατά τιν' ἄλλον Σκάμωνα, παρ' Ἀθηναίῳ μνημονευόμενον[4], τῇ σαμβύκῃ πρώτῃ ἐχρήσατο ἡ Σίβυλλα. Τὸ ὄργανον τοῦτο φαίνεται ὅτι ἦτο ἀρχαῖον καὶ ἐξ' ἄλλων καὶ ἐκ τούτου, ὅτι ἐν Μυτιλήνῃ μία τῶν Μουσῶν ἐποιήθη ὑπὸ Λεσβοθέμιδος ἔχουσα σαμβύκην.[5] Σαμβύκῃ πρὸς τούτοις ἐκαλεῖτο καί τι τῶν πολιορκητικῶν ὀργάνων· καὶ ἐκαλεῖτο οὕτως ἐπειδή, «ὅταν ἐξαρθῇ, γίνεται σχῆμα νεὼς καὶ κλίμακος ἐνοποιούμενον, ὅμοιον δὲ κατά τι εἶνε καὶ τὸ τῆς σαμβύκης[6]» Ὁ προμνημονευθεὶς Βόρδιος ἀναφέρει ἄνευ παραδειγμάτων ὅτι καὶ ὁ Ἅγιος Ἱερώνυμος καὶ ὁ Ἅγ. Ἰσίδωρος καὶ πολλοὶ ἄλλοι βεβαιοῦσιν ὅτι ἡ σαμβύκη ἦτο ὄργανον ἐμπνευστὸν καὶ ὅτι κατεσκευάζετο ἐκ κλάδου δένδρου ὀνομαζομένου sambucus ἢ sureau. Παρὰ τῷ αὐτῷ δὲ καὶ παρ' ἄλλοις μνημονεύεται ὄργανόν τι ὀνομαζόμενον *συμφωνία*, περὶ οὗ οὐ μόνον διχονοοῦσιν ἀλλήλοις οἱ συγγραφεῖς ἐὰν ἦτο ἔγχορδον ἢ ἐμπνευστόν, ἀλλὰ καὶ ἐὰν ὑπῆρξέ ποτε τοιοῦτον παρ' ἀρχαίοις ἀμφιβάλλεται.

Περὶ τοῦ *φοινικίου* ἢ *φοίνικος* ἢ *λυροφοίνικος*, τοῦτο μόνον ἐκ τοῦ Ἀθηναίου[1] γινώσκομεν ὅτι ἦτο εὕρημα τῶν Φοινίκων ἐξ οὗ καὶ τὴν προσηγορίαν ἔλαβεν, ἢ κατὰ Σάμιον τὸν Δήλιον ἐν τῷ περὶ Δηλιάδος, «Διὰ τὸ ἐκ τοῦ ἐν Δήλῳ φοίνικος, τοὺς ἀγκῶνας αὐτοῦ ἐξεργάσασθαι».

Τὰ τῆς δευτέρας κατηγορίας ὄργανα ὁ *βάρβιτος* καὶ τὸ *τρίγωνον* ἦσαν ἡρμοσμένα ἐν *βαρείᾳ διαπασῶν*, καὶ συνεπαίζοντο ἀεί ποτε ἑνὶ τῶν τεσσάρων προμνημονευθέντων. Ταῦτα δὲ ἤτοι ὑπεβοήθουν τῷ ᾄσματι ἢ ἔκρουον τὸ μέλος, ὅπερ, ὡς καὶ ἀνωτέρω εἴπομεν, ἐπαίζετο ἐπὶ τὸ βαρύ, συγκρουούσης τῆς μαγάδιδος ἢ τῆς πηκτίδος ἢ τῶν δύο ἄλλων ὀργάνων τὴν ἀνάλογον ὑπὸ τὴν ᾠδὴν κροῦσιν. Ἐλέγετο δὲ *πρόσχορδα κρούειν* τὸ ὁμοφώνως τῷ ᾄσματι κρούειν, καὶ *ὑπὸ τὴν ᾠδὴν κρούειν* τὸ ποιεῖν τὴν ἀνάλογον πολυφωνικὴν κροῦσιν (accompagner). Λέγεται δ' *ὑπὸ τὴν ᾠδὴν κρούειν* ἐκ τῆς συνηθείας ἣν εἶχον οἱ παλαιοὶ νὰ γράφωσι κάτωθεν τῶν σημείων τῆς φωνητικῆς μουσικῆς, τὰ σημεῖα τῆς ὀργανικῆς[2].

Ὁ *βάρβιτος*[3] παρὰ παλαιοῖς ὑπῆρξε ἐπισημότατος, καὶ συχνότατα ἀναφέρεται ὑπὸ τῶν λυρικῶν ποιητῶν. Ἦτο δ' ἐν πολλῇ χρήσει παρὰ Λεσβίοις ποιηταῖς καὶ τοῖς ἐκείνων ὀπαδοῖς. Ὑπὸ τοῦ Πινδάρου λέγεται ὅτι ὁ Τέρπανδρος πρῶτος εὗρεν ἀντίφθογγον τῇ παρὰ Λυδοῖς πηκτίδι ἢ μαγάδι τὸν βάρβιτον:[4]

Τόν ῥα Τέρπανδρός ποθ' ὁ Λέσβιος εὗρε
πρῶτος ἐν δείπνοισι Λυδῶν
ψαλμὸν ἀντίφθογγον ὑψηλᾶς ἀκούων πηκτίδος·

Τὸν ἀριθμὸν τῶν χορδῶν τοῦ βαρβίτου[1] ἀγνοοῦμεν, ἀλλ' ὅμως εἶνε λίαν πιθανὸν ὅτι καὶ οὗτος ἦτο πολύχορδος[2]. Τὸ παρ' Ἀθηναίῳ IV, 183, 81, ἀπαντῶν Καὶ Ἀναξίλας ἐν Λυροποιῷ·

Ἐγὼ δὲ βαρβίτους τριχόρδους, πηκτίδας,
κιθάρας, λύρας, σκινδαψὼν ἐξηρτυσμαν.»

Ὀρθῶς μεταβάλλει, νομίζομεν, ὁ Γεβαΐρτος[3] εἰς: βαρβίτους, *τρίχορδα*, πηκτίδας. Τὰ τρίχορδα μνημονεύονται καὶ ἀλλαχοῦ καὶ παρὰ Πολυδεύκει ἐν τῷ Ὀνομαστ. Δ, 60 λέγεται «*τρίχορδον* δέ, ὅπερ Ἀσσύριοι πανδοῦραν ὀνομάζουσιν.»

Τὸ *τρίγωνον* συνεπαίζετο τῇ πηκτίδι καὶ ἦτο αὐτὸ τοῦτο τὸ Ἀσσυριακὸν ἢ Αἰγυπτιακὸν ψαλτήριον ὅπερ λίαν παρεμφερὲς τῇ νεωτέρᾳ ἅρπᾳ.

Εἶνε δὲ τὸ ὄργανον ἀρχαῖον καὶ μνημονεύει αὐτοῦ καὶ ὁ Σοφοκλῆς ἐν Μυσοῖς οὕτως·

Πολὺς δὲ Φρὺξ τρίγωνος ἀντίσπατά τε
Λυδῆς ἐφυμνεῖ πηκτίδος συγχορδία.

Καὶ ἄλλοι καὶ ὁ Εὔπολις ἐν Βάπταις·

Ὡς καλῶς μὲν τυμπανίζει
καὶ διαψάλλει τριγώνοις.

Ἐκ τῶν πολυχορδοτάτων ὀργάνων μνημονεύονται παρὰ Πολυδεύκει ἐν Ὀνομ. Δ. 59, καὶ Ἀθηναίῳ ἐν Δειπν. IV, 183, 81, ὅτι ἦσαν τὸ *Ἐπιγόνειον* καὶ τὸ *σιμίκιον*, ὧν ἐκεῖνο μὲν εἶχε τεσσαράκοντα χορδάς, τοῦτο δὲ πέντε καὶ τριάκοντα.

[1] Ἀθην. XIV. 635. 36—37, 637, 40
[2] Ἔνθ. ἀνωτ. XIV. 634, 34.
[3] B[illegible]-Borde Essai sur la Mus. T. I, σελ. 246. [illegible]σ. Παρισ· 1780)·
[4] XIV, 637, 40.
[5] Ἀθην. Δειπν. IV, 182, 80.
[6] Ἀθήν. XIV, 634, 34.

[1] Ὁ Βόρδιος, ἔνθ' ἀνωτ. σελ. 240 λέγει ὅτι Δακιῆρος νομίζει ὅτι ὁ βάρβιτος παράγεται ἐκ τοῦ barcemitom, ὅπερ δηλοῖ corde de lin: ἐπειδὴ οἱ ἀρχαῖοι δὲν εἶχον χορδὰς ἐκ νεύρων κατὰ τοὺς πρώτους χρόνους, ἀλλ' ἐκ λίνου».

Αὐτοσχεδιάσματα. Ἡ χορδὴ εἶνε παλαιοτάτη· ἡ δὲ κατασκευὴ αὐτῆς ἐξ ἐντέρου. Τοῦτο δὲ καὶ τὸ ὄνομα αὐτῆς δηλοῖ.

[2] Ἐν τῷ λεξ. τοῦ Γαζῆ φέρεται ὅτι ἦτο ὅμοιος τῇ λύρᾳ καὶ τῇ κιθάρᾳ καὶ ὅτι πολλάκις συγχέεται τῇ πρώτῃ, καὶ εἶχεν ἑπτὰ χορδάς. Ταῦτ' ἀναφέρει ἄνευ παραδειγμάτων, καὶ πολὺ φοβούμεθα μήπως καὶ ταῦτα μετέχουσι τῆς ἄλλης περὶ τὰ τοιαῦτα πλημμελείας.

[3] Ἔνθ' ἀνωτ. Τ. II, σελ. 246, ἐπισ. 2.

Τὸ *Ἐπιγόνειον* ὠνομάσθη ἀπὸ τοῦ εὑρόντος αὐτὸ *Ἐπιγόνου*, ὅς ἦτο γένει μὲν Ἀμβρακιώτης, τιμῇ δὲ Σικυώνιος, πρῶτος ἐπικρούσας ἄνευ πλήκτρου Περὶ τοῦ σχήματος ἀναφέρει ὁ Ἀθήναιος IV, 183, 81, ὅτι «εἰς ψαλτήριον ὄρθιον μετασχηματισθὲν διασῴζει τὴν τοῦ σχηματιζομένου προσηγορίαν. Ἦν δ' ὁ Ἐπίγονος φύσει μὲν Ἀμβρακιώτης, δημοποίητος δὲ Σικυώνιος: μουσικώτατος δ' ὢν κατὰ τὴν χεῖρα δίχα πλήκτρου ἔψαλλεν». Περὶ τοῦ πράγματος διέλαβεν ὁ Μειβόμιος ἐν ταῖς εἰς Ἀριστόξενον σημειώσεσι, σελ. 79, πρὸς τούτοις δὲ καὶ ἄλλοι.

Περὶ τῆς ἁρμογῆς τοῦ τ' *ἐπιγονείου* καὶ τοῦ *σιμικίου* πολλὴ διχόνοια ὑπάρχει παρὰ τοῖς συγγραφεῦσιν, ἄλλων μὲν δοξαζόντων ὅτι αἱ χορδαὶ ἦσαν ἡρμοσμέναι διατονικῶς, ἄλλων δ' ὑποτιθεμένων ὅτι, ἐπειδὴ ὁ Ἐπίγονος ἦτο διαπρεπὴς μουσικὸς καὶ *νεωτεριστής*, πιθανώτατα ἐχρήσατο ἐν τῷ ἐπιγονείῳ διαστήμασι μικροτέροις τοῦ ἡμιτονίου περιλαβὼν οὕτω *ἅπαν τὸ ἐν χρήσει τότε μουσικὸν σύστημα* ἐν τεσσαράκοντα χορδαῖς διῃρημέναις διχῶς ἀνὰ εἴκοσι, δηλ. τὴν διατονικήν, τὴν χρωματικὴν καὶ ἐναρμόνιον κλίμακα. Ἡ γνώμη αὕτη εἶνε τοῦ Γεβαΐρτου Τ. II. σ247-248, ἔχει δ' ἴσως πολλὴν τὴν πιθανότητα. Τὸ *σιμίκιον* κατὰ τὸν αὐτὸν εἶχε μὲν τόνους καὶ ἡμιτόνια, ἦτο δέ πως ἀτελέστερον τοῦ ἐπιγονείου.

(Ἕπεται συνέχεια)

ΘΕΜΙΣΤ. ΠΟΔΥΚΡΑΤΗΣ

Η ΑΔΕΛΦΗ ΜΑΡΘΑ

(Συνέχεια ἴδε σελ. 378.)

Ἐν τῇ πόλει.

14 Ἀπριλίου..

Χθὲς νύκτα ἐπανῆλθον ἀπὸ τὴν νῆσον Δῆλον, ἔνθα ἀπῆλθον ζητῶν ἀντιπερισπασμὸν κατὰ τῶν σκέψεών μου... Παρὰ τὰ σεβάσμια ἐρείπιά της ἀνεκούφισα τὸ τραῦμα τῆς καρδίας μου, καὶ πλήρης τοῦ ἀπαραμίλλου κόσμου ὃν μοὶ ἀνεκάλεσαν οἱ σεπτοὶ ἐκεῖνοι μαρμάρινοι τραυματίαι, οἱ βωμοὶ καὶ οἱ κίονες, ἀνέπνευσα πρὸς στιγμὴν ἐλευθέρως διὰ νὰ μελαγχολήσω καὶ πάλιν μετὰ μικρὸν ἐπὶ τῇ θέᾳ τῆς νεκροπόλεως τῆς Δήλου, καὶ τῶν μεγάλων καταστροφῶν αἵτινες ἐνέσκηψαν εἰς τὸν μαρμάρινον ἐκεῖνον πλοῦτον διὰ τοῦ πρίονος, τῆς σφύρας καὶ τοῦ πυρός. Στρατονίκη φίλη μου, καὶ σὺ Λυσίμαχε, τὰ δύο ὄντα δι' ἃ μερίζεται τῆς καρδίας μου τὸ ἐνδιαφέρον, σύγγνωτε ἐάν, μὲ τὴν κεφαλὴν κεκλιμένην ἐπὶ τῶν λίθων τοῦ ἀρχαιοτάτου ναοῦ τοῦ Ἀπόλλωνος, ἐμπεπνευσμένος ἀπὸ τῆς θέας τῶν θέσεων ὅπου τοσοῦτον ἐτράφη ἡ ποίησις καὶ ἡ μυθολογία, ἐκστατικὸς πρὸ τῶν ἀναμνήσεων καὶ τοῦ κάλλους τῶν εἰκόνων καὶ τοῦ κόσμου ἐν ᾧ διέτριβον τὰς στιγμὰς ἐκείνας, περιεσπάσθην στιγμαίως ἀλλαχοῦ... Ἤθελον νὰ λησμονήσω τὴν πεζότητα τοῦ συγχρόνου κόσμου, καὶ νὰ ἀφοσιωθῶ ἀμερίστως εἰς τοὺς Θεοὺς τοῦ Ὀλύμπου, καὶ τὴν δίδυμον ἐκείνην θεότητα τοῦ φωτὸς ἢν ὑπὸ τὸ ὄνομα τοῦ Φοίβου καὶ τῆς Ἀρτέμιδος, ἐλάτρευσεν ὁ ποιητικώτερος καὶ θελκτικώτερος κόσμος.

Ποῖαι ἰδέαι ἐπιφοιτήσασαι ἐπὶ τὴν κεφαλήν μου, ποῖοι ῥεμβασμοὶ Λυσίμαχε, ποῖαι εἰκόνες ἀδιαλείπτως ἐκτυλισσόμεναι πρὸ τῶν ἐκπλήκτων ὀφθαλμῶν τοῦ Σθενέλου, ὅστις, ἐγηγερῶν ἔβλεπεν ἐν τούτοις τὰς πομπὰς καὶ τὰς τελετὰς τῆς ἀρχαίας Δήλου, ἤκουε τὰς μουσικάς, καὶ ἠτένιζε τοὺς θεοὺς καὶ τὰς τριήρεις ἀγκυροβολούσας παρὰ τὴν ἀκτὴν καὶ τὸ κρηπίδωμα τοῦ λιμένος! Διατί Λυσίμαχε, νὰ λυθῇ τὸ ὄνειρον ἐκεῖνο; Διατί, ὅταν ἠγέρθην ἀπὸ τοῦ κίονος, ἔνθα ἀγνοῶ πόσας ὥρας ἔμενον καθηλωμένος καὶ ὥρμησα ν' ἀκολουθήσω καὶ ἐγὼ τὴν συνοδίαν καὶ τὴν πομπήν, διατί νὰ εὑρεθῶ μόνος, εἰς τὴν σιγὴν ἐκείνην καὶ τὴν ἐρημίαν, μὲ τοὺς λογισμούς μου ὡς μόνον σύντροφον, καὶ τὸν ἐλαφρὸν ῥόχθον τοῦ κύματος ὡς μόνην ἁρμονίαν περισωθεῖσαν ἐκ τῶν θείων ἐκείνων, αἵτινες πρὸ μικροῦ κατεκήλησαν τὰ ὦτά μου, καὶ ἀνήγαγον τὴν ψυχήν μου ἄχρι τοῦ Ὀλύμπου καὶ τῶν Ἀθανάτων; Πῶς παρέρχονται ὅλα, ζωή, ἀκμή, κάλλος, ῥώμη, πλοῦτος, δόξα, εὐτυχία! Ἀμβλύνεται καὶ τῆς ὀδύνης τὸ ὀξύτατον κέντρον. Παρέρχεται καὶ θλῖψις, ἀποσβέννυται καὶ ἡ ἀσθενεστάτη τῶν δυστυχημάτων ἀνάμνησις, καὶ ἰδοὺ τὸ μόνον ἀγαθὸν ὅπερ ἀπεκομίσαμεν οἱ θνητοὶ ἐκ τῆς ἀδιαλείπτου ταύτης πελιρροίας. Ἐπάθαμεν· ἐδυστυχήσαμεν· ἐπὶ τοῦ ἐφημέρου ἄνθους εὐδαιμονίας στιγμιαίας, ἐχύσαμεν πύρινον δάκρυ ἀγωνίας σκληρᾶς, καὶ ἐνίοτε μεταμελείας! Τὴν ῥίζαν τοῦ φυτοῦ τῆς εὐτυχίας κατεβρέξαμεν διὰ τοῦ ἀγνοτέρου αἵματος τῆς καρδίας μας· ἐδρέψαμεν πικρίαν ἀντὶ καρποῦ· προσείδομεν ἅπανταχοῦ τὴν πλάνην μὲ τὸ ἀπατηλὸν αὐτῆς περίβλημα ψευδοῦς ἀληθείας, καὶ ἀφοῦ ἐθωπεύσαμεν τὸ ψεῦδος ὑπολαμβάνοντες ὅτι τιμῶμεν τὴν ἀλήθειαν, ἐξήλθομεν, φεῦ! πόσα φέροντες τραύματα, τῆς πλάνης ἡμῶν, καὶ μὲ τοῦ δισταγμοῦ καὶ τῆς ἀπιστίας τὸ δηλητήριον ἐφεξῆς διετρέξαμεν τὸν ὑπόλοιπον βίον μας μυκτηρίζοντες τοῦ αἰσθήματος τὴν εὐγένειαν, ἀπιστοῦντες εἰς τὸν περὶ ἡμᾶς κόσμον, καὶ λόγῳ ἐκδικήσεως διασύροντες τὸ ἰδεῶδες καὶ τοὺς αἰθερίους καὶ ἔνθους λατρευτάς του. Ἡ λήθη, Λυσίμαχε, ἐπιπλέει μόνη ἀπὸ τὰς τρικυμίας, αἵτινες συνετάραξάν ποτε τὰ ἔγκατα τῶν καρδιῶν μας. Λυποῦμαι τοὺς μὴ καταφθάσαντας ἔτι εἰς τὸ τέρμα ἐκεῖν[illegible]τέραν τοῦ ὁποίου εὐεργετικὸν ἐκτείνε[illegible] πέπλον αὐτῆς ἡ λήθη καὶ ἡ πλήρης ἀπάθεια. . . .

Εἶναι μέγα τι, Λυσίμαχε, νὰ ἔχῃ λαός τις ἢ τόπος μεγάλην καὶ ἔνδοξον ἱστορίαν καὶ ὅταν ἔβλεπεν ὅτι ὁ Οὐλρῖχος ἐκοιμᾶτο πάντοτε ἐπανήρχιζε τονθορύζων τὸ αὐτὸ μέλος.

— Ἄδεις πολὺ λυπηρὸν μέλος, Ἰωάννη, τῷ εἶπεν ὁ Γεώργιος ὀδυνηρῶς συγκινηθεὶς ἐκ τῶν μελαγχολικῶν ἤχων τοῦ μέλους τούτου· ὁμοιάζει μὲ νεκρώσιμον, δὲν δύναμαι νὰ τὸ ἀκούσω χωρὶς νὰ ῥιγήσω.

— Πάντοτε ὑποκείμεθα εἰς τὸν θάνατον, ἀπήντησεν ὁ μουσικός, ῥίπτων ζοφερὸν βλέμμα ἐπὶ τῆς φλογὸς καὶ εὐχαριστοῦμαι νὰ ᾄδω τὸ μέλος αὐτὸ διὰ ν' ἀποθάνω ἀξιοπρεπέστερον.

— Πῶς σοὶ ἐπέρχονται αἴφνης τοιαῦται περὶ θανάτου σκέψεις Ἰωάννη; Ἄλλοτε ἦσο εὔθυμος σύντροφος καὶ δὲν ἔψαλλες τοιαῦτα νεκρώσιμα μέλη.

— Ἡ εὐθυμία μου ἐχάθη πλέον, ἀπήντησε δεικνύων τὸν δοῦκα. Ὅλοι οἱ κόποι μου, ὅλαι αἱ φροντίδες μου ὑπῆρξαν μάταιαι! Ἀπωλέσθη τὸ πᾶν διὰ τὸν κύριόν μου καὶ θὰ ἐπεθύμουν καὶ ἐγὼ ν' ἀποθάνω τὴν νύκτα ταύτην, ἐὰν δὲν εἶχον σύζυγον καὶ τέκνα.

— Μάλιστα, Ἰωάννη, ἔχεις δίκαιον καὶ πολλάκις τῳόντι ἐθαύμασα τὴν ἀφοσίωσίν σου. Ἄκουσον ὅμως, ἴσως θ' ἀποχωρισθῶμεν ἐπὶ πολὺν καιρόν, ἔχομεν καιρὸν νὰ συνδιαλεχθῶμεν. Διηγήσου με τί σὲ συνδέει μετὰ τοῦ δουκὸς τόσον στενῶς, ἐὰν ὑπάρχῃ τι, ὅπερ δύνασαι νὰ μοὶ διηγηθῇς.

Ὁ μουσικὸς ἐσιώπησεν ἐπί τινας στιγμὰς καὶ συνεδαύλισε τὸ πῦρ. Εἰς τοὺς ὀφθαλμούς του ἔλαμπεν ἀόριστος ἀνησυχία, ὁ δὲ Γεώργιος ἠγνόει ἐὰν ἡ φλὸξ ἢ ἐσωτερική τις κίνησις ἐχρωμάτιζεν ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν διὰ ζωηρᾶς ἐρυθρότητος τὰ ἐκφραστικὰ αὐτοῦ χαρακτηριστικά.

— Εἶνε ἰδιαιτέρα ὑπόθεσις, εἶπεν ἐπὶ τέλους καὶ δὲν θέλω νὰ κάμω λόγον περὶ αὐτῆς. Ἀλλ' ἔχετε δίκαιον, κύριε, μοὶ φαίνεται ἐπίσης ὅτι δὲν θὰ ἐπανιδῶμεν ἀλλήλους ἐπὶ πολὺ πλέον. Θὰ σᾶς διηγηθῶ λοιπὸν ὅ,τι μ' ἐρωτᾶτε. Δὲν ἠκούσατέ ποτε νὰ ὁμιλῶσι περὶ τοῦ *πτώχοῦ Κονράδου;*

— Ὦ! μάλιστα, ἀπήντησεν ὁ Γεώργιος· τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἠκούσθη καὶ μακρότερον τῆς Φραγκωνίας. Δὲν ἐκάλουν οὕτω ἀνταρσίαν τινὰ χωρικῶν, οἵτινες ἐπεβουλεύοντο μάλιστα τὴν ζωὴν τοῦ δουκός;

— Ἔχετε δίκαιον. Ὁ *πτωχὸς Κονράδος* ἦτο κακὸν πρᾶγμα Παρῆλθον ἤδη ἑπτὰ ἔκτοτε ἔτη. Μεταξὺ τῶν χωρικῶν ὑπῆρχον καὶ πολλοὶ δυσηρεστημένοι κατὰ τῆς κυβερνήσεως ἕνεκα πολλῶν κατὰ σειρὰν δυστυχῶν ἐτῶν· καὶ οἱ πλούσιοι αὐτοὶ εἶχον ἀρχίσει νὰ στερῶνται χρημάτων, πρὸ πολλοῦ δὲ οἱ χωρικοὶ οὔτε ὀβολὸν εἶχον καὶ ἐν τούτοις ὠφείλομεν νὰ πληρώσωμεν φόρους, διότι ὁ δοῦξ εἶχεν ἀνάγκην χρημάτων διὰ τὴν αὐλήν του, ὅπου καθ' ἑκάστην ἦγον ἑορτὰς ὡς ἐν παραδείσῳ.

— Οἱ ἀντιπρόσωποί σας ἐνέδιδον πάντοτε λοιπόν, ὅταν ὁ δοῦξ ἀπῄτει τόσα χρήματα; ἠρώτησεν ὁ Γεώργιος.

— Δὲν ἐτόλμων πάντοτε νὰ εἴπωσιν ὄχι, ἀλλὰ τὸ βαλόντιον τοῦ δουκὸς ἦτο πολὺ βαθὺ καὶ ἡμεῖς οἱ χωρικοὶ δὲν ἠδυνάμεθα νὰ πληρώσωμεν αὐτὸ διὰ τοῦ ἱδρῶτος τοῦ προσώπου μας. Πολλοὶ λοιπὸν τότε ἐγκατέλειψαν τὰ ἔργα των, διότι ὁ σῖτος τὸν ὁποῖον ἐκαλλιέργουν δὲν εἰσήρχετο εἰς τὰς ἀποθήκας των, ὁ δὲ οἶνος τὸν ὁποῖον παρῆγον δὲν ἐχύνετο εἰς τοὺς πίθους των. Οὗτοι σκεπτόμενοι, ὅτι δὲν εἶχόν τι πλέον νὰ δώσωσιν εἰμὴ τὴν δυστυχῆ ζωήν των ὠνόμασαν ἑαυτοὺς *ἀκτήμονας*· ὡμίλουν περὶ πύργων των ἐπὶ τοῦ Hungerberg (ὄρους τῆς πείνης) καὶ μεγάλων αὐτῶν κτημάτων ἐπὶ τῆς Fehlhalde (ἀγόνου παρκλίας). Ἡ κοινωνία αὕτη ὠνομάζετο ὁ *πτωχὸς Κονράδος*.

Ὁ μουσικὸς ἐστήριξε ὅλως σκεπτικὸς τὸ μέτωπόν του ἐπὶ τῆς χειρός του καὶ ἐσιώπησε.

— Νομίζω ὅτι ἤθελες νὰ ὁμιλήσῃς περὶ τοῦ ἑαυτοῦ σου, εἶπεν ὁ Γεώργιος, περὶ τοῦ ἑαυτοῦ σου καὶ τοῦ δουκός;

— Παρ' ὀλίγον νὰ τὸ λησμονήσω, εἶπεν ὁ Ἰωάννης. Ἄ λοιπόν! ἐξηκολούθησεν, ἠλάττωσαν πρὸς τούτοις τὰ μέτρα καὶ σταθμὰ διὰ νὰ δώσωσιν εἰς τὸν δοῦκα τὸ κέρδος, ὅπερ θὰ προέκυπτεν ἐκ τούτου. Τότε αἱ ἀστειότητες ἔλαβον σοβαρὸν χαρακτῆρα.... Πολλοὶ εὕρισκον πολὺ κακὸν ἀλλαχοῦ μὲν νὰ ἔχωσι σωστὰ μέτρα καὶ σταθμὰ καὶ ἡμεῖς μόνον νὰ ἔχωμεν ἐλλιπῆ παρὰ τὰ εἰθισμένα. Ἐν τῇ κοιλάδι τοῦ Ῥέμς, ὁ *πτωχὸς Κονράδος* ἐκόμισε τὰ σταθμὰ καὶ ἐκεῖ ἔκαμε δοκιμὴν διὰ τοῦ ὕδατος.

— Τί εἶνε αὐτὴ ἡ δοκιμή; ἠρώτησεν ὁ Γεώργιος;

— Ἄ! εἶπεν ὁ χωρικὸς γελῶν, εἶνε εὐκολωτάτη δοκιμή. Ἔφεραν βάρος μιᾶς λίτρας μετὰ τυμπάνων καὶ αὐλῶν εἰς τὸν ποταμὸν Ῥέμς καὶ εἶπον: «Ἐὰν ἐπιπλεύσῃ ὁ δοῦξ ἔχει δίκαιον, ἐὰν δὲ βυθισθῇ τότε ἔχει δίκαιον ὁ χωρικός». Βυθισθέντος τοῦ λίθου, ὁ *πτωχὸς Κονράδος* ἔλαβε τὰ ὅπλα. Ἐν τῇ κοιλάδι τοῦ Ῥέμς καὶ τοῦ Νέκαρ μέχρι τῆς Τυβίγκης καὶ ἐτέρωθεν μέχρι τοῦ ὄρους, οἱ χωρικοὶ ἐξηγέρθησαν καὶ ἀπῄτησαν τὸ ἀρχαῖον δίκαιον. Συνεκροτήθη Δίαιτα ἐν ᾗ πολλὰ εἶπον χωρὶς μηδὲν ν' ἀποφασίσωσιν· ἀλλ' οἱ χωρικοὶ ἔμενον πάντοτε συνηθροισμένοι.

— Καὶ σύ; δὲν ὁμιλεῖς διόλου περὶ τοῦ ἑαυτοῦ σου;

— Διὰ νὰ εἶμαι σύντομος, ὑπῆρξα εἰς τῶν αἱμοβορωτέρων, ἀπήντησεν ὁ Ἰωάννης. Ὑπερήφανος καὶ αὐθάδης ἐκ φύσεως, δὲν ἠγάπων τὴν ἐργασίαν. Τιμωρηθεὶς βαρβάρως ἐπὶ παραβάσει τοῦ περὶ κυνηγίου νόμου, συμμετέσχον τῆς ἑταιρίας τοῦ *πτωχοῦ Κονράδου* καὶ ἀμέσως ἀπέκτησα τρομερὰν φήμην. Ἀλλ' ὁ δοῦξ βλέπων ὅτι ἡ ἀνταρσία ἠδύνατο νὰ καταστῇ ἐπικίνδυνος, μετέβη ὁ ἴδιος εἰς Σόνδορφ. Μᾶς προσεκάλεσαν διὰ νὰ ὁμό-

ρίαν. Ἐλθὲ εἰς τὸν βράχον τοῦτον, τὸν ἄγονον καὶ σιωπηλόν, νὰ ἐκτιμήσῃς τὴν δύναμιν τῆς μεγαλοφυΐας καὶ τὴν αἴγλην ἣν ἡ μνεία τῶν προγόνων μας δύναται νὰ περιάψῃ καὶ εἰς τὰ κοινότερα, καὶ εἰς τὰ ἀσημότερα τῶν ἀντικειμένων. Θνητοὶ ἐκεῖνοι ἐχάριζον ἐν τούτοις τὴν Ἀθανασίαν! Εἶναι τοῦτο τῆς μεγαλοφυΐας ἡ δύναμις καὶ ὁ κλῆρος. Εἷς στίχος τοῦ Ὁμήρου ἀνάγει ἐκ τῆς ἀφανείας κόσμους ὁλοκλήρους, καὶ τὸ θνητὸν δημιούργημα, ὁ ἄνθρωπος, ἀποβαίνει Δημιουργὸς δωρούμενος δόξαν, φήμην, κλέος ἀΐδιον εἰς τ' ἀντικείμενα πρὸς ἃ ἠξίωσε νὰ προσβλέψῃ. Δὲν βλασφημῶ, Λυσίμαχε, ἐὰν εἴπω, ὅτι ἡ δύναμις τῆς μεγαλοφυΐας ἐν τῇ γῇ εἶναι ὑπερτέρα τῆς ἐν τῇ γῇ δυνάμεως τοῦ Θεοῦ. Ἡ χεὶρ τοῦ Πλάστου δημιουργεῖ ἁπλῶς ἓν ἄγνωστον· ἀλλ' ἡ μεγαλοφυΐα τοῦ ἀνθρώπου, ἀλλ' ὁ ἄνθρωπος ἀπαθανατίζει τὸ ἄγνωστον καὶ ἄδημον τοῦτο. Ὁ Θεὸς ἔδωκεν ἁπλῶς τὸ σῶμα, τὴν ὕλην. Ἀλλ' ὁ ἄνθρωπος καὶ ἡ μεγαλοφυΐα του ἔδωκε τὴν ψυχήν, τὸ πνεῦμα, τὴν αἴγλην εἰς τὸ ἄξεστον δημιούργημα τοῦ Θεοῦ. Τί ἦτο ἡ Δῆλος, ὅτε ἐπετελεῖτο ἡ δημιουργία τοῦ μέρους τούτου τῆς γῆς; Σωρός τις λίθων, τῶν λάρων, καὶ τῶν ἀλκυόνων τὸ καταφύγιον. Τί ἀπέβη ὅμως εὐθὺς ὡς προσεμειδίασεν αὐτῇ ἡ χάρις τῆς Ἑλληνικῆς μυθολογίας, καὶ ἡ δύναμις τοῦ δαιμονίου τῆς μεγαλοφυΐας; Ἀπέβη ἡ Δῆλος! Μήπως δὲν ἀπήγγειλα τὸ κλέος καὶ τὴν ἱστορίαν κόσμου ὁλοκλήρου ἀπαγγείλας ἁπλῶς τὸ ὄνομά της; Καὶ τὸν κόσμον τοῦτον τίς κατεσκεύασε; Τίς συνέγραψε τὴν ἱστορίαν; Τίς ἐζωογόνησε τὸν σκόπελον τοῦτον, τίς ἐνεφύσησε πνεῦμα, καλ[illegible]ὼν εἰς τὴν ἀκτὴν ταύτην καὶ τοὺς [illegible]κους, ἂν μὴ τοῦ ἀνθρώπου ἡ μεγαλοφυΐα καὶ ἡ ἔμπνευσις;

Ἀπὸ τοῦ πυθμένος τοῦ βαθυτάτου ὠκεανοῦ ἀνεφάνη ἡ Δῆλος ὅπως δεχθῇ εἰς τὸ ἔδαφός της τὴν πλάνητα θεάν, ἥτις, θῦμα τῆς ζηλοτυπίας τῆς Ἥρας δὲν ἠδύνατο νὰ κατοικήσῃ τὸν Ὄλυμπον, καὶ θῦμα τῆς ὀργῆς της ἔτι δὲν ἠδύνατο νὰ ἐλπίσῃ ἄσυλον παρὰ τὰς δροσερὰς πηγὰς καὶ τὰ χλοερὰ δάση τῆς γῆς. Τοὺς δισύμους θεοὺς τοῦ φωτὸς φέρουσα εἰς τὸν κόλπον ἡ Λητώ, ὠχρά, λυσίκομος, ὑπὸ τῶν ὠδίνων τοῦ τοκετοῦ σπαρασσομένη ζητεῖ γωνίαν σταθερὰν ὅπως ἀναπαύσῃ τὸ καταπεπονημένον σῶμά της. Τίς ὅμως τολμᾷ νὰ προκαλέσῃ τῆς Ἥρας τὴν ὀργήν, καὶ νὰ ἀπειθήσῃ εἰς τὴν διαταγήν της; Ἡ Δῆλος ἐτόλμησε. Παρὰ τὰς δροσερὰς ὄχθας τοῦ Ἰνωποῦ ἡμιθανὴς ῥίπτεται ἡ Λητώ. Διαυγὲς ῥέει παρὰ τὴν χλοερὰν ὄχθην τὸ κρυσταλλῶδες ὕδωρ τοῦ ῥύακος. Ἐννοσίφυλλος φοινιξ ἄρτι βλαστήσας ἀπὸ τῆς γῆς στεγάζει τὴν μητέρα καὶ τὰ τρυφερὰ πλάσματα, τὰ προκύψαντα ἀπὸ τῶν σπλάγχνων της. Αἱ νύμφαι τῆς πηγῆς κυκλοῦσι τὴν Λητώ, καὶ εὐλαβῶς λαμβάνουσαι εἰς τὰς χεῖράς των τὰ ἀκτινοβόλα βρέφη, βαπτίζουσιν αὐτὰ εἰς τὰ δροσερὰ ὕδατα τοῦ ῥύακος. Φωτὸς διάδημα στέφει τοῦ ἄρρενος τὴν κεφαλήν· εἶναι ὁ Ἀπόλλων, τῶν Μουσῶν ὁ ἀδελφὸς καὶ ἡγέτης, προστάτης τῶν ἐπιστημῶν, καὶ τοῦ ὡραίου ὁ ὑπέρτατος θεὸς καὶ διδάσκαλος. Τῆς κεφαλῆς τῆς κόρης ἐπικάθηται φῶς μηνοειδές, ἡρέμα σελαγίζον παρὰ τὰς ἰσχυρὰς ἀκτῖνας ἃς ἐξακοντίζει τοῦ ἀδελφοῦ της τὸ φωτεινὸν διάδημα. Εἶναι ἡ Ἄρτεμις, τοῦ σεμνοῦ κάλλους ἡ θέα καὶ ὁ τύπος. Σκιρτᾷ εἰς τοὺς βραχίονας τῆς νύμφης φερομένη, καὶ τὰ θανατηφόρα αὐτῆς βέλη ψαύουσα στηρίζει τοὺς ὀφθαλμοὺς πρὸς τὰς πόρρωθεν αἴγας τὰς σκιρτώσας ἐπὶ τῶν ὀξέων βράχων τοῦ Κύνθου. Θὰ γίνῃ δεξιὰ θηρευτὴς ἐλάφων, ἅμα ἠθήσασα ἡ θεά, καὶ σπαράσσουσα διὰ τῶν ὀϊστῶν τὰς πλευρὰς τῶν ἐλάφων θᾷ σπαράσσῃ διὰ τοῦ κάλλους καὶ τῶν ὀφθαλμῶν της τῶν ποιμένων τὰς καρδίας. Ποῦ εἶναι οἱ χρόνοι ἐκεῖνοι, Λυσίμαχε; Πῶς ἀπέπτησαν, καὶ ποῖον γλυκύτερον αἴσθημα κατελείπει ἐν ἡμῖν ἡ μελέτη καὶ ἡ ἀνάμνησίς των; Διατί νὰ μὴ ζῶμεν τότε, διατί τόσον ἀπλήστως νὰ ποθῶμεν ἐποχὴν ἣν οὐδαμῶς ἐλπίζομεν νὰ ἐπανεύρωμεν;...

Εἶδον Λυσίμαχε τὸν Ἰνωπον. Νομίζεις ὅτι ἐλουσθὴν εἰς τὰ κρυσταλλώδη νάματά του, ὅτι ἐξηπλώθην ἐπὶ τῆς πόας τῶν ὀχθῶν του, καὶ ἀνέπαυσα τὴν κεφαλὴν ὑπὸ τὰς ῥοδοδάφνας καὶ τὰ ἀπὸ τοῦ ὕδατός του βρεχόμενα δένδρα; Νομίζεις ὅτι ἤκουσα τῶν πτηνῶν τὰ κελαδήματα, ὅτι εἶδον παρὰ τὴν συμβολὴν τὰς ποταμίους νύμφας ὀρχουμένας μετὰ τῶν ἐναλίων, καὶ τῶν πηγῶν τὰς ναϊαδὴς προκυπτούσας δειλῶς ἀπὸ τῶν θάμνων καὶ τῶν φυλλωμάτων, καὶ μὲ γυμνοὺς τοὺς καλλισφύρους πόδας, μὲ γυμνὰς τὰς λευκὰς ὠλένας, μὲ κόμην χυνομένην ὀφιοειδῶς ἐπὶ τῶν ὤμων καὶ τοῦ στήθους, σπευδούσας νὰ βυθισθῶσιν εἰς τοῦ Ἰνώπου τὰ ὕδατα; Ἀ! Λυσίμαχε, δεινῶς μὲ βασανίζει ἡ φαντασία. Εἶναι ὑψίστη ἀπόλαυσις κατὰ στιγμὰς· ἀλλ' εἶναι καὶ μαρτύριον εἰς οὗ τὴν ὀξύτητα δὲν ἀντέχω πλέον. Ὅτε, νήφων τὸν ναῦν, ἐθεώρησα τὰ μόλις διακρινόμενα σημεῖα ὁπόθεν διήρχετο πάλαι ποτὲ ὁ Ἰνωπος, ἀνεκραύγασα ἔξαλλος, καὶ κατηράσθην σχεδὸν τὴν γόησσαν ἐκείνην φαντασίαν τῶν ἀρχαίων, τὴν ἐνδύουσαν τοσούτῳ θελκτικῶς τ' ἀντικείμενα, καὶ προσομοίαν πρὸς νύμφην περικαλλῆ κακοποιὸν δεικνύουσαν τὸ θεῖον κάλλος της μόνον ὅπως εὐδαιμονῇ ἀκολούθως βλέπουσα ἀφανῶς ἡμᾶς στενάζοντας καὶ τηκομένους εἰς τὴν ἀνάμνησίν της. Ἡ Ἑλληνικὴ μυθολογία εἶναι ἡ περικαλλεστέρα, ἡ μᾶλλον θελκτικὴ τῶν νυμφῶν καὶ τῶν θεοτήτων. Ἀλλ' οἴμοι! πῶς ἐκτίνομεν οἱ ταλαίπωροι τὴν μαγείαν ἣν ἐδρέψαμεν ἀπὸ τῶν παραδόσεων αὐτῆς καὶ τῶν εἰκόνων! Καὶ τί ἐὰν ἐνέδυσε χλοερὰν στολὴν τὰς ὄχθας τοῦ Ἰνώπου, καὶ παρὰ τὰ ἄλση καὶ τὰ ῥόδα ἔθηκε τὰ δροσερώτερα τῶν ὑδάτων κυλιόμενα ἐπὶ κοίτης χαλικοστρώτου καὶ διαφανοῦς; Ποῦ νὰ ἀνεύρω τὸν Ἰνωπόν μου; Τὸν Ἰνωπον ὃν ἐφαντάσθην, μὲ τοὺς κήπους καὶ τοὺς ἀνθῶνάς του. «Δεῦκαιε!» ἀκούω κράζουσαν ἐσωτερικήν τινα φωνήν. «Ἀησμονεῖς ὅτι ἀπέπτησαν οἱ θεοὶ τοῦ Ὀλύμπου, καὶ συνετρίβη ἡ πλάσις ἐκείνη τῶν Χαρίτων καὶ τῶν Νυμφῶν. Μήπως γεννᾶται σήμερον εἰς τοῦ Ἰνώπου τὰς ὄχθας ὁ Ἀπόλλων καὶ ἡ Ἄρτεμις; Μή τοι ἀθεμελίωτος φέρεται πλέον τῇδε κἀκεῖσε πλέουσα ἡ Δῆλος; Μήπως ἐπιφαίνεται ὁ Ποσειδῶν δαμάζων τὰ κύματα, καὶ ἡ Ἀφροδίτη μὲ τὸ ἀφρόπλαστον σῶμά της, μὲ ἀποσταζούσαν τὴν κόμην καὶ τὸ ἀκόρεστον εἰς φιλήματα χεῖλός της, μήπως ἀνέρχεται ἀπὸ τοῦ κύματος, ἐνῷ μειδιᾷ εἰς τὴν θέαν της ἡ φύσις, οἱ Ζέφυροι παίζουσι μὲ τοὺς πλοκάμους της, καὶ αἱ Χάριτες προπέμπουσιν ὑμνοῦσαι τὴν θέαν καὶ τὸν κακότροπον καὶ ἄκαρδον υἱόν της; Ἀπὸ τοῦ κόσμου τῶν ὀνείρων ἡ δημιουργία κατῆλθεν εἰς τὴν πραγματικότητα, καὶ κάτοπτρον αὐτῆς εἶναι ὁ Ἰνωπος οἷον τὸν βλέπεις σήμερον. Ἰδὲ καὶ οἰκτειρον τὸ γῆρας τοῦ πνεύματος. Ὅτε ἐνέαζε ἐφαντάσθη τὸν Ἰνωπον»... Ἀ! Λυσίμαχε ἦτο πολὺ σκληρὰ ἀλλὰ καὶ πολὺ ἀληθὴς ἡ ἐνδόμυχος φωνὴ ἣν εἶχον ἀκούσει. Ἐγήρασεν ἡ πλάσις. Τῆς φαντασίας τὰ ἄνθη ὠχρὰ φυλλορροοῦσι νῦν, καὶ ἄκανθαι φύονται ἤδη παρὰ τὰς ὄχθας τοῦ ποταμοῦ ἔνθα ὁ Ἀπόλλων ἐγεννήθη καὶ ἔπαιζαν αἱ Χάριτες. Μὲ ξηρὸν τὸν λάρυγγα, μάτην ζητεῖ ὁ διψαλέος ὁδοιπόρος ὕδατος σταγόνα, καὶ θάμνον χαμηλὸν ὅπου δάση ηὔξανον ποτέ, καὶ ῥύακὲς ἠδέως ψιθυρίζοντες ηὐλάκουν καὶ ἐδρόσιζον τὴν γῆν...

Ἀπὸ τῆς κορυφῆς τοῦ Κύνθου, ἐπὶ τῶν ἐρειπίων τοῦ ναοῦ τοῦ Κυνθαίου Διός, εἶδον, Λυσίμαχε, τὴν ἀνατολὴν τοῦ ἡλίου. Γοργὸς ὁ Φοῖβος ἔσπευδε νὰ χρυσώσῃ τὴν κορυφὴν τοῦ ὄρους, καὶ νὰ κατακλύσῃ μετὰ μικρὸν δι' ὠκεανοῦ φωτὸς τὴν γῆν ἔνθα ἐγεννήθη καὶ ἔζησε. Ποίαν ζωὴν ἔδιδεν εἰς τὰ ἀντικείμενα ἡ μυθολογία τῶν ἀρχαίων! Πῶς ὑπὸ τοιοῦτον οὐρανὸν καὶ τοιοῦτον θρήσκευμα νὰ μὴ λάμψωσιν ἐν Ἑλλάδι τὰ μεγάλα ἐκεῖνα πνεύματα, ἅτινα, ἥλιοι τοῦ καλοῦ καὶ τῆς διανοίας, θὰ φωτίζωσι πάντοτε τὸν κόσμον χωρὶς οὐδέποτε νὰ σκιασθῶσι! Τί ἤθελες νὰ αἰσθανθῇ ὁ Ἕλλην τῶν χρόνων τοῦ Περικλέους, ὁ ἐπὶ τῆς ἱερᾶς νηὸς ἀκολουθήσας τὴν πρεσβείαν τῆς Ἀθηναϊκῆς δημοκρατίας, παρασταθεὶς εἰς τοὺς χοροὺς τῶν παρθένων τῆς Δήλου, θύσας εἰς τὸν Ἀπόλλωνα καὶ τὴν Ἀρτέμιδα, καὶ μὲ πλήρη τὴν διάνοιαν θρησκείας καὶ ποιήσεως προσφωνῶν τὸν ἥλιον ἀπὸ τῆς γῆς ἔνθα ἐγεννήθη;.... Κύκλῳ τῆς Δήλου τεταγμέναι ἀνεδύοντο ἐπιχαρίτως ἀπὸ τῆς θαλάσσης αἱ λοιπαὶ τῶν Κυκλάδων πρὸς ἀλλήλας τὰς χεῖρας τείνουσαι. Ἐγγὺς ἐμοῦ βλέπω τὴν Νάξον ὅπου ἀκάρδως καὶ ἀγνωμόνως ἐγκατελείφθη ἡ Ἀριάδνη θρηνοῦσα καὶ καταρωμένη τὸν ἄπιστον Θησέα καὶ τὸν δόλον του. Ἐκεῖ που πέραν φαίνεται ἡ Σέριφος ὅπου τοῦ Ἀκρισίου ἡ θυγατηρ, ἡ περικαλὴς Δανάη, ἐσώθη μετὰ τοῦ Περσέως ἐντὸς ξυλίνου πίθου ἀφοῦ ἡ δύναμις τοῦ ἔρωτος καὶ τῆς *χρυσῆς βροχῆς* ἐκτοτε εἶχον ἀκαταμάχητον δύναμιν.... ...Ἡ Μύκονος, τῶν Κενταύρων καὶ τῶν Λαπίθων ὁ ὕψιστος τάφος, ἡπλοῦτο ἐγγύτατα, καὶ ἡ Τῆνος ἀπωτέρω ἐπεδείκνυε τὸ ἱερὸν τῶν νεωτάτων χρόνων παρὰ τὰς θέσεις ὅπου κατὰ τὴν ἀρχαιότητα ὑψοῦτο τὸ ἱερὸν τοῦ Ποσειδῶνος. Ἀληθὴς κύκλος νήσων ζωννύων τὴν Δῆλον. Ἤθελέ τις εἰπεῖ ὅτι αἱ Κυκλάδες ἀντιπροσωπεύουσι τὸ ἡμέτερον ἡλιακὸν σύστημα, ἔνθα, ἀντιστρόφως τοῦ ὄγκου, ἡ Δῆλος, τοῦ Ἀπόλλωνος ἡ πατρίς, εἶναι ὁ ἥλιος καὶ πέριξ αὐτοῦ αἱ λοιπαὶ νῆσοι ἀντιπαριστῶσι τοὺς μεγάλους πλανήτας καὶ τοὺς δορυφόρους τὰ νησίδια. Ὀλίγα θεάματα παρουσιάζουσι τὸ κάλλος τῆς νησοστίκτου θαλάσσης τοῦ Αἰγαίου, θεωρουμένης ἀπὸ τῆς κορυφῆς τοῦ Κύνθου, ὅτε οὐδὲν νέφος σκιάζει τὸν ὁρίζοντα καὶ οὐδεὶς ἀτμός, ὑπὲρ τὴν ἐπιφάνειαν τῆς θαλάσσης πλανώμενος, σκοτίζει τὴν θέαν τῶν νήσων καὶ τῶν ἀκτῶν των. Ποίαν ἐνέχει δύναμιν τῶν Ἑλλήνων ἡ ποίησις! Ὀξεῖαι καὶ φαλακραὶ βράχων προβολαί, ἀποτελοῦσι τὸν ὄγκον τοῦ Κύνθου. Ἀλλ' εἶναι ὁ Κύνθος! Καὶ ὁ ὁδοιπόρος μαγευόμενος ὑπὸ τοῦ γρανίτου ἐκείνου, ἀνέρχεται εἰς τὸν Ὄλυμπον διὰ τῆς φαντασίας... Κατερχόμενος εἶτα ἀσπάζεται τὸ ὄρος παρὰ τοὺς πρόποδας τοῦ ὁποίου ἔτεκεν ἡ Λητώ, καὶ ἔζησέ ποτε κόσμος λαμπρός, καὶ ἤνθησεν ἀκμαία ἡ ἐμπορία, καὶ μαντεῖον διέδωκε τοὺς βαθεῖς αὐτοῦ χρησμοὺς ἀνὰ πᾶσαν τὴν Ἑλλάδα, καὶ ὁπόθεν κατὰ νύκτα σκοτεινὴν καὶ ἀπαισίαν, ἐν μέσῳ βροντῶν καὶ ἀστραπῶν, ὑπὸ τὸν ῥαγδαῖον ὑετὸν τοῦ οὐρανοῦ, καὶ τὸ παράπονον καὶ τὴν ἀπελπισίαν τῆς φύσεως ἀπέπλευσεν ἡ *Πάραλος* κομίζουσα εἰς τοὺς ἄρχοντας τοῦ Ἀθηναϊκοῦ δήμου τὸ μήνυμα καὶ τὴν ἄδειαν νὰ θανατώσωσι τὸν ἐντελέστερον τῶν ἀνθρώπων, καὶ διὰ τοῦ θανάτου τοῦ σώματος νὰ λύσωσι τὰ δεσμὰ τῆς δικαιοτέρας ψυχῆς καὶ τοῦ ἐξοχωτέρου πνεύματος τοῦ ἐνσαρκωθέντος ποτέ.

Ὦ! Σώκρατες! κἂν ἔτι ἡ ποίησις καὶ ἡ μυθολογία δὲν ἀπηθανάτιζε τὸν βράχον τῆς Δήλου, θὰ ἤρκει μόνον τὸ ὄνομά σου ὅπως διασώσῃ ἀνεπίληπτον τὸν τόπον ὁπόθεν ἐξέπλευσεν ἡ θλιβερὰ ναῦς, σημάνασα τὴν ἡμέραν ἐκείνην, μετὰ τῆς δύσεως τοῦ ἡλίου, καὶ τὴν δύσιν τῆς ἐπιφανεστέρας μορφῆς, ἥτις ἔλαμψέ ποτε ἐπὶ τὸ πρόσωπον τοῦ Κόσμου!...

(Ἕπεται συνέχεια)

ΣΠΥΡΙΔΩΝ ΠΑΡ[illegible]ΗΣ

σωμεν αὐτῷ πίστιν καὶ ὑποταγήν. Μετέβημεν κατὰ ἑκατοντάδας, ἀλλ' ἔνοπλοι. Ὁ δοὺξ ἀπηύθυνεν ὁ ἴδιος ἡμῖν τὸν λόγον ἀλλὰ δὲν ἠκούσαμεν αὐτοῦ. Τότε ὁ στρατάρχης τῆς Αὐτοκρατορίας ἠγέρθη, ἀνεκίνησεν εἰς τὸν ἀέρα τὸ χρυσοῦν ῥαβδίον του καὶ εἶπεν: «Ὅστις εἶνε ὑπὲρ τοῦ δουκὸς Οὐλρίχου ἂς ἔλθῃ πρὸς τὸ μέρος τοῦτο»! Ἀλλ' ὁ Γκαϊζπετερ ἀνελθὼν ἐπὶ Μεγάλου λίθου ἀνέκραξεν ἐπίσης «Ὅστις εἶνε ὑπὲρ τοῦ πτωχοῦ Κονράδου ἂς ἔλθῃ πλησίον μου». Ὁ δοὺξ τότε εὑρέθη μόνος καὶ ἐγκαταλελειμμένος μετὰ τῶν ὑπηρετῶν του. Ἡμεῖς πάντες προσήλθομεν εἰς τὸ μέρος τοῦ ἐπαίτου.

— Ὦ! ἄτιμος ἀνταρσία! ἀνεφώνησεν ὁ Γεώργιος καταληφθεὶς ἐξ ἀγανακτήσεως! Ἄτιμοι πρὸ πάντων ἦσαν ἐκεῖνοι, οἱ ὁποῖοι ὤθησαν τόσον πολὺ τὰ πράγματα. Ὁ Ἀμβρόσιος Βολλάν, ὁ καγκελλάριος, φέρει ἀναμφιβόλως τὴν εὐθύνην πολλῶν σφαλμάτων.

— Ἴσως ἔχετε δίκαιον, ἀπήντησεν ὁ γέρων μουσικός, ἀλλ' ἀκούσατε τὰ κατόπιν. Ὁ δοὺξ, ἰδὼν ἀπολεσθεῖσαν τὴν ὑπόθεσίν του ἵππευσε καὶ ἡμεῖς συνεπυκνώθημεν πέριξ αὐτοῦ· οὐδεὶς ὅμως ἐτόλμησε νὰ ἐγγίσῃ τὸν πρίγκιπα, ὅστις διὰ τῶν μεγάλων σπινθηροβόλων ὀφθαλμῶν του μᾶς παρετήρει ὡς κυριάρχος. Τί θέλετε, ἐπαῖται; ἔκραξε, κεντήσας τὸν ἵππον του ὅστις ἀνορθωθεὶς ἐπὶ τῶν ὀπισθίων ποδῶν του, ἀνέτρεψε τρεῖς ἀνθρώπους. Τοῦτο ἐξήγειρε τὴν μῆνιν μας· ἥρπασαν τὸν χαλινὸν τοῦ ἵππου, ἤγειραν τὰς λόγχας των ἐπὶ τοῦ δουκὸς καὶ ἐγὼ τοσοῦτον ἐλησμόνησα ἐμαυτόν, ὥστε νὰ ἐπιβάλω χεῖρα ἐπὶ τοῦ μανδύου του καὶ ν' ἀναφωνήσω· «φονεύσατέ τον τὸν οὐτιδανόν».

— Πῶς σὺ Ἰωάννη, ἀνέκραξεν ὁ Γεώργιος, παρατηρῶν αὐτὸν μετὰ τρόμου.

— Μάλιστα, ἐγώ, εἶπεν ὁ χωρικὸς δι' ὕφους σοβαροῦ καὶ ἠρέμου, ἀλλ' ἀντιμείφθην ὡς μοὶ ἠξίζεν. Ὁ δοὺξ μας διέφυγεν ἐκείνην τὴν φορὰν καὶ συνήθροισε στρατόν· μὴ δυνάμενοι ν' ἀντιστῶμεν ἐπὶ πολὺ παρεδόθημεν ἄνευ ὅρων. Δώδεκα ἀρχηγοὶ τῆς ἐπαναστάσεως ὠδηγήθησαν καὶ ἐδικάσθησαν εἰς Σόρνδορφ. Ἡμῖν καὶ ἐγὼ ἐξ αὐτῶν. Ἀλλ' ἐν ᾧ εὑρισκόμην ἐν τῇ φυλακῇ καὶ ἀνελογιζόμην τὸ ἔγκλημά μου καὶ τὸν θάνατον, ὅστις μὲ περιέμενεν, ἔφριξα διὰ τὸν ἑαυτόν μου καὶ ἠσχύνθην διότι ἐδικαζόμην μετὰ τόσον ἀθλίων συντρόφων, οἷοι ἦσαν οἱ ἕνδεκα συνένοχοί μου.

— Καὶ πῶς ἐσώθης; ἠρώτησεν ὁ Γεώργιος, μετ' ἐνδιαφέροντος.

— Ὅπως σᾶς εἶπον ἐν Οὔλμῃ ὡς ἐκ θαύματος. Εἴχομεν ὁδηγηθῆ καὶ οἱ δώδεκα ἐπὶ τῆς πλατείας τῆς ἀγορᾶς διὰ νὰ ἀποκεφαλισθῶμεν. Ὁ δοὺξ ἐκάθητο πρὸ τοῦ δημαρχείου καὶ διέταξε νὰ μᾶς προσαγάγωσιν ἅπαξ ἔτι ἐνώπιόν του. Οἱ ἕνδεκα συνένοχοί μου ἔπεσον χαμαὶ καὶ τὰ γόνατά των ἔτριζαν φρικωδῶς, ἐζήτουν δὲ χάριν διὰ φωνῆς θρηνώδους. Τοὺς παρετήρησεν ἐπὶ πολὺ καὶ ἔπειτα προσεῖδεν ἐμέ, «Σὺ διατί δὲν ζητεῖς χάριν;» μοὶ εἶπε. «Ὑψηλότατε, γνωρίζω ὅτι εἶμαι ἄξιος τῆς ποινῆς ταύτης. Ὁ Θεὸς νὰ σώσῃ τὴν ψυχήν μου.» Μᾶς παρετήρησεν ἅπαξ ἔτι καὶ ἔπειτα ἔνευσε τῷ δημίῳ. Παρετάχθημεν κατὰ τὴν ἡλικίαν μας ἐγὼ δὲ ὡς νεώτερος ἤμην τελευταῖος. Ἀσθενῆ σώζω τὴν μνήμην τῶν φοβερῶν ἐκείνων στιγμῶν, ἀλλ' οὐδέποτε θὰ λησμονήσω τὸν ἀπαίσιον κρότον, ὃν προξενοῦσι τὰ ὀστᾶ τοῦ τραχήλου συντριβόμενα.

— Παῦσον πρὸς Θεοῦ! εἶπεν ὁ Γεώργιος ἡ πάρελθε τὰς φρικτὰς αὐτὰς λεπτομερείας.

— Ἐννέα σύντροφοί μου ἐν τῇ δυστυχίᾳ προσεδέθησαν ἐπὶ λογχῶν ὅταν ὁ δοὺξ ἀνέκραξε· «Δέκα θ' ἀποθάνωσι καὶ δύο ν' ἀπολυθῶσι. Φέρετε κύβους, διὰ νὰ παίξωσιν αὐτοὶ οἱ τρεῖς κακοῦργοι τὴν ζωήν των». Ἔφερον τοὺς κύβους καὶ ὁ δοὺξ τοὺς προσέφερεν εἰς ἐμὲ πρῶτον, ἀλλ' ἐγὼ τῷ εἶπον· «Ἡ ζωή μου δὲν μοι ἀνήκει πλέον καὶ δὲν τὴν παίζω». Ὁ δοὺξ τότε ὑπέλαβε: «Τότε παίζω ἐγὼ διὰ σέ», καὶ ἔπειτα ἔδωκε τοὺς κύβους καὶ εἰς τοὺς δύο ἄλλους. Ἀνεκίνησαν τρέμοντες τοὺς κύβους ἐντὸς τῶν παγερῶν χειρῶν των. Τρέμοντες δὲ ἠρίθμησαν τὰ σημεῖα. Ὁ εἷς εἶχεν ἐννέα καὶ ὁ ἄλλος δεκατέσσαρα. Ὁ δοὺξ ἔλαβε τότε τοὺς κύβους καὶ τοὺς ἀνεκίνει παρατηρῶν με ἀτενῶς. Ἐγὼ γνωρίζω ὅτι δὲν ἔτρεμον. Ἀφοῦ ἔρριψε τοὺς κύβους ἐκάλυψεν αὐτοὺς διὰ τῆς χειρός. «Ζήτησον χάριν, ἔχεις καιρὸν ἀκόμη. — Σᾶς παρακαλῶ νὰ μὲ συγχωρήσητε δι' ὅ,τι σᾶς ἔκαμα ἀπήντησα, ἀλλὰ δὲν ζητῶ χάριν, δὲν εἶμαι ἄξιος αὐτῆς καὶ θέλω ν' ἀποθάνω». Τὴν στιγμὴν ἐκείνην ἤγειρε τὴν χεῖρά του παρετήρησα δὲ ὅτι εἶχε δέκα ὀκτὼ σημεῖα. Ἐδοκίμασα περίεργον αἴσθημα. Μοὶ ἐφαίνετο ὅτι εἶχεν ὡς Θεὸς δικάσει. Ἐγονυπέτησα καὶ ὑπεσχέθην νὰ ζήσω καὶ ν' ἀποθάνω ὑπηρετῶν εἰς τὸ ἑξῆς αὐτόν. Ὁ δέκατος ἀπεκεφαλίσθη· ὁ ἄλλος δὲ καὶ ἐγὼ ἀνεκτήσαμεν τὴν ἐλευθερίαν μας».

Ὁ Γεώργιος ἤκουσε τὴν διήγησιν τοῦ μουσικοῦ Χάρδτ μετ' ἐνδιαφέροντος πάντοτε αὐξανομένου. Ὅταν δ' ἐτελείωσε καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ τοῦ Ἰωάννου, συνήθως τόσον διαπεραστικοὶ καὶ τολμηροί, ἐπληρώθησαν δακρύων ἔλαβε τὴν χεῖρά του καὶ τὴν ἔσφιγξεν ἰσχυρῶς καὶ ἐγκαρδίως.

— Βεβαίως, εἶπεν ὁ νεανίας, κατέστης ἔνοχος πρὸς τὸν κυριάρχην σου, ἀλλ' ἀπέτισας σκληρῶς τὸ λάθος σου. Νὰ ἴδῃ τις παλλόμενον εἰς τὸν ἀέρα τὸ ξίφος δὲν εἶνε τίποτε παραβαλλόμενον πρὸς τὸ αἴσθημα, ὅπερ δοκιμάζει τις βλέπων ἀποκεφαλιζομένους τόσους ἀνθρώπους γνωστοὺς καὶ τὸν θάνατον προσεγγίζοντα ὁλονέν. Καὶ δὲν συνδιηλλάγης μετὰ τοῦ πρίγκιπος τοῦ ὁποίου τὴν ζωὴν ἐπεβουλεύθης, διὰ ζωῆς πλήρους πίστεως καὶ ἀφοσιώσεως, διὰ παντοίων θυσιῶν καὶ κινδύνων; Ποσάκις δὲν τῷ ἔσωσας τὴν Ἐλευθερίαν του καὶ ἴσως τὴν ζωήν του;

ΕΚΘΕΣΙΣ ΙΣΤΟΡΙΚΗ[1]

ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ ΤΖΟΥΧΑΟΥ

[Περὶ τῶν διατρεξάντων κατὰ τὸν Ἱερὸν ἀγῶνα κατὰ τὴν πολιορκίαν Μονεμβασίας Τριπόλεως, καὶ κατὰ Δράμαλι, ἐπὶ τοῦ φρουρίου Ἄργους καὶ τῆς μάχης Κλένιας].

Κατὰ τὴν 25 Μαρτίου τοῦ 1821 ὅτε ἡ ἔνδοξος ἡμέρα τῆς Ἐπαναστάσεως ἀπεφασίσθη καὶ ἡ πόλις τοῦ Λεωνιδίου ἐκινήθη πανστρατιᾷ· 500 ἔνοπλοι πολῖται καλῶς ὡπλισμένοι, ἐπὶ κεφαλῆς ἔχοντες τοὺς ὁπλαρχηγούς, τὸν Γεώργιον Μιχαλάκην, καὶ τὸν Παναγιώτην Σαράντην καὶ ἄλλους δευτερεύοντας καπεταναίους ὑπὸ δύο σημαίας, ἐξεστράτευσαν αὐτὴν τὴν ἁγίαν ἡμέραν τὴν 25 Μαρτίου, ὁ μὲν Γεώργ. Μιχαλάκης μὲ τὴν σημαίαν ἐπὶ 250 διὰ τὸ φρούριον τῆς Μονεμβασίας ὅπου καὶ ἐστρατοπέδευσεν, ὀχυρωθεὶς εἰς τὴν λεγομένην Βοχάδα, πλησίον τῆς γεφύρας τοῦ φρουρίου, ὁ δὲ Παναγ. Σαράντης μὲ τὴν δευτέραν σημαίαν ἐπὶ κεφαλῆς τῶν ἑτέρων 250 ἐξεστράτευσε διὰ Τρίπολιν καὶ Βέρβαινα ὅπου ἐκεῖ ἐσωματώθη καὶ ὅλον τὸ λοιπὸν στρατόπεδον τοῦ Ἁγίου Πέτρου, καὶ ὅπου οἱ συμπολῖται οἱ λοιποὶ τοῦ Λεωνιδίου ἐξηκολούθουν νὰ ἐφοδιάζωσι τὰ στρατόπεδα ταῦτα ἀπὸ πολεμοφόδια τροφὰς καὶ τζαρούχια, ὄχι μόνον διὰ τοὺς Λεωνιδιώτας, ἀλλὰ καὶ διὰ τὰ λοιπὰ στρατεύματα τῶν ἄλλων ἐπαρχιῶν. Ὅταν ἦλθεν ἡ ὥρα διὰ νὰ γείνῃ ἡ ἔφοδος εἰς τὸν πύργον τῆς Μονεμβασίας κείμενον ἔσωθεν τῆς Γεφύρας πλησίον τοῦ φρουρίου, οἱ πρῶτοι φανέντες ἄρμηταὶ παρέλαβον αὐτὸν τὸν ἀπόρθητον πύργον χωρὶς νὰ γίνῃ αἱματοχυσία, εἰμὴ μόνον μᾶς ἐφονεύθη εἷς ὑπα-

[1] Κ[illegible] τὴν πολύτιμον ταύτην ἀνέκδοτον ἔκθεσιν περιέχουσαν πλείστας πληροφορίας ἀγνώστους μέχρι τοῦδε καὶ μετ' ἀκριβείας καὶ λεπτομερείας γεγραμμένας, παρέχομεν τοῖς ἡμετέροις φιλίστορσιν ἀναγνώσταις.

ξιωματικὸς Γεώργιος Γόρελος, υἱὸς τοῦ τότε Γκοτσάμπαση, καὶ ἄλλοι δύο, ὁ εἷς Λάκων καὶ ὁ ἕτερος Κυνουριεύς· ἀκολούθως τὸ φρούριον στενοχωρημένον, παραδόθη μετὰ ὀκτὼ ἡμέρας ὅπου καὶ ὁ τότε εὑρισκόμενος ἐκεῖ Κατακουζηνὸς ἀποσταλμένος ἀπὸ τὸν Ὑψηλάντην ὡς ἐπίτροπός του διὰ νὰ παραλάβῃ τὸ φρούριόν μας, διώρισε καὶ φρουρὰν καὶ φρούραρχον τὸν καπετὰν Γεωργάκην Μιχαλάκην. Ἀλλὰ ὁ ζῆλος τῆς πατρίδος καὶ ὁ ἐνθουσιασμός μᾶς ἠνάγκασε νὰ μὴν παραδεχθῶμεν τοιαύτην φυλακὴν διὰ νὰ μένωμεν ὡς φρουρά, καὶ οὕτως ἀπεποιήθημεν θέλοντες νὰ εὑρεθῶμεν καὶ εἰς τὴν πολιορκίαν τῆς Τριπόλεως, ὅπου καὶ μετ' ὀλίγας ἡμέρας ἐφθάσαμεν ἅπαντες μετὰ τοῦ ὁπλαρχηγοῦ μας καὶ ἐτοποθετήθημεν ὁμοῦ μὲ τὸ ἄλλο στρατόπεδον τῆς ἐπαρχίας μας εὑρισκόμενον εἰς Ῥίζας. Καὶ ἐνῷ ὅλα τὰ στρατεύματα εὑρίσκοντο μακρὰν τῆς πεδιάδος ἐκ τοῦ φρουρίου Τριπόλεως ἐστρατοπεδευμένα, καὶ ὁ Κολοκοτρώνης εἰς τὸ γενικὸν στρατόπεδον τῶν Τρικόρφων, ἐθεωρήσαμεν κατάλληλον θέσιν διὰ νὰ πλησιάσωμεν τὸ φρούριον καὶ στενοχωρήσωμεν αὐτὸ τὴν θέσιν τὴν ὀνομαζομένην πηγάδι τῆς Βολιμῆς, ἀπέναντι τῆς πύλης τοῦ Ναυπλίου, ἀπέχουσαν μακρὰν μίαν βολὴν κανονίου, ὅπου καὶ ἐκάμαμεν τὰ ὀχυρώματά μας δι' ὅλης αὐτῆς τῆς νυκτὸς ἔχοντες περίπου 2,000 ἐκ τῶν ἐπαρχιωτῶν μας ἐργάτας, τοσοῦτον ἰσχυρά, καὶ ἐσωματώθημεν ὅλα τὰ στρατεύματα τῆς ἐπαρχίας Πραστοῦ καὶ Ἁγίου Πέτρου καθὼς καὶ πολλοὶ Τριπολιτσιῶται ἐκ τῶν χωρίων τοῦ κάμπου ἕως 1800 τὸν ἀριθμόν. Τὴν πρωΐαν οἱ ἐν τῷ φρουρίῳ Τοῦρκοι γενόμενοι ἔντρομοι, ἐξῆλθον ἅπαντες καὶ ἔγινεν μάχη τρομερά, καὶ μὴ δυνηθέντες νὰ μᾶς βλάψωσιν, ἀπεσύρθησαν κατησχυμένοι μὲ μεγάλην ζημίαν των. Ἔκτοτε πλέον δὲν ἐξῆλθον τοῦ φρουρίου, ἀλλὰ καθ' ἡμέραν ἡμεῖς ἀρχίσαμεν νὰ κάμωμεν διαπραγματεύσεις, νὰ ἀγοράζωμεν ὅπλα καὶ νὰ κάμνωμεν τοιαύτας ἀνακωχάς. Εἰς τὴν ἐποχὴν αὐτὴν γνωρίζοντες τὸν Γκέζαγα υἱὸν τοῦ Σαλῆ Σάρτσα Ἀλβανόν, ὅστις εἶχε σπαΐλίας τὰς προσόδους τῆς πατρίδος μου, καὶ τὸν ὁποῖον ἐγνωρίζαμεν ἐκάμαμεν συνεννόησιν μετ' αὐτοῦ διὰ νὰ μᾶς βγάλῃ τοὺς σκλάβους κοτσαμπασίδας καὶ τοὺς ζῶντας Ἀρχιερεῖς ὅπου καὶ τοὺς ἔβγαλαν, καὶ ἡμεῖς συνεννοηθέντες μετ' αὐτοῦ, ἐμείναμεν σύμφωνοι ἐὰν παραδοθῇ τὸ φρούριον, νὰ παραδοθῇ εἰς ἡμᾶς μ' ὅσους ἀνθρώπους ἔχει καὶ τοῦ ἐδόσαμεν λόγον νὰ τὸν σώσωμεν καὶ τὸν στείλωμεν εἰς τὸν πατέρα του· μᾶς ἔδωσε εὐκολίαν καὶ διέταξε τοὺς ἀνθρώπους του τοὺς εὑρισκομένους εἰς τὴν ντάπια τοῦ Ναυπλίου, ὁσάκις παρουσιαζόμεθα πλησίον νὰ μὴ μᾶς κτυποῦν, ἀλλὰ νὰ μᾶς φέρουν ὅπλα ἀπὸ μέσα νὰ ἀγοράζωμεν. Μεταξύ μας ἦτον καὶ ὁ συμπολίτης μας Ἐμμανουὴλ Ντούνιας, ὅστις ἐγνώριζε Νταγκαλάκιδες Τούρκους Ἀνατολίτας, οἵτινες ἦσαν καὶ κανονιέριδες. Μίαν τῶν ἡμερῶν ἐπληροφορήσαμεν κάτωθι τῆς ντάπιας ἕως 60 τὸν ἀριθμὸν καὶ παρακαλέσαμεν τοὺς μένοντας εἰς τὴν ντάπιαν Ὀθωμανοὺς νὰ μᾶς φέρουν ὅπλα νὰ ἀγοράσωμεν ὑπὸ τὸ πρόσχημα, οἱ Ἀλβανοὶ ἔστειλαν ἐντοπίους Τούρκους νὰ μᾶς φέρουν ὅπλα, καὶ τότε ὁ Ἐμμανουὴλ Ντούνιας καὶ ὀλίγοι τινές, ἀνέβησαν ἐπάνω εἰς τὴν ντάπια μὲ τὸ πρόσχημα τῆς ἀνακωχῆς διὰ νὰ τοὺς φέρωσι τὰ ὅπλα, καὶ εὐθὺς ὥρμησαν καὶ ἐθανάτωσαν τοὺς ἐντοπίους, τοὺς δὲ Ἀλβανοὺς παρέλαβε χωρὶς νὰ τοὺς πειράξουν, καὶ οὕτως ἔτρεξαν οἱ λοιποὶ πλησίον εὑρισκόμενοι ἔχοντες μαζύ των καὶ σχοινία ἕτοιμα, τὰ ὁποῖα ἔδεσαν εἰς τὰ κανόνια οἱ ἄνω εὑρισκόμενοι καὶ δι' αὐτῶν ἀνέβησαν ἅπαντες οἱ 60, μεθ' ὧν ἦτο καὶ ὁ Σπετζώτης Ἀβραντίνης, ὅστις ἦτον ἐπιτηδειότατος κανονιέρης, καὶ ἀμέσως ἔγειναν τὰ σημεῖα καὶ ἔτρεξεν ὅλον τὸ στρατόπεδον μας μὲ τὰς σημαίας. Οἱ δὲ ἐν τῇ ντάπια πρότερον ἐμβάντες 60 ἕως νὰ φθάσῃ τὸ λοιπὸν στρατόπεδον ἐγύρισαν τὰ κανόνια καὶ ἐπυροβολοῦσαν τὸ Σαράγι, παρέλαβαν καὶ τὴν μεγάλην οἰκίαν τοῦ Μουσταφάμπεη κειμένην πλησίον τῆς πύλης Ναυπλίας, καὶ οὕτως ἄνοιξαν τὴν θύραν καὶ εἰσῆλθεν ὅλον τὸ στρατόπεδον. καὶ τότε ἔτρεξαν καὶ ἄνοιξαν τὴν θύραν τοῦ Μιστρᾶ ὅπου τότε εἰσῆλθε καὶ τὸ στρατόπεδον τοῦ Κεφάλα, καὶ κατόπιν ὥρμησαν καὶ ἐπῆγαν κυνηγῶντας τοὺς Τούρκους ἕως τὸ Σαράγι, ἄνοιξαν καὶ τὴν πόρταν τοῦ σαραγίου, καὶ ἐμβῆκαν πολλοὶ στρατιῶται μέσα, καὶ ἐκεῖ συνεκροτήθη μάχη καὶ ἔβαλαν καὶ πυροκαϊάν, καὶ ἀκολούθως ἔγεινε διαπραγμάτευσις, ἐλθόντος τοῦ ἀρχηγοῦ Κολοκοτρώνη ὅπου παρεδόθησαν τὰ χαρέμια εἰς ἡμᾶς. Οἱ δὲ Ἀλβανοὶ παρεδόθησαν εἰς τὸν Κολοκοτρώνην· παρεδόθη δὲ εἰς ἡμᾶς καὶ ὁ διαληφθεὶς Γκέζαγας μετὰ τῶν ὑπ' αὐτὸν 25 Ἀλβανῶν μετὰ τῶν ὅπλων των, τὸν ὁποῖον, κατὰ τὴν ὑπόσχεσίν μας, ἀφοῦ τὸν ἐφέραμεν εἰς Θηραστὸν καὶ ἐπεριποιήθημεν τρέφοντες αὐτοὺς διὰ πολὺν καιρὸν διὰ νὰ εὕρωμεν εὐκαιρίαν νὰ τὸν ἀποστείλωμεν, τὸν ἀπεστείλαμεν μὲ ὅλους τοὺς ἀνθρώπους του καὶ τὰ ὅπλα των μὲ μίαν Γολέταν ἤτις τὸν ἔβγαλεν εἰς τὸν Βῶλον. (Ἕπεται τὸ τέλος).

Πίστευσόν μας ἐξώφλησας πλέον ἐπαρκῶς τὸ χρέος σου.

Ἀφοῦ ἐτελείωσε τὴν ἀφήγησίν του ὁ πτωχὸς Ἰωάννης ἐστράφη καὶ πάλιν πρὸς τὴν πυρὰν ἐν ζοφερᾷ σιγῇ. Θὰ ἐφαίνετο ἐντελῶς ἀπαθής, ἐὰν οἱ λόγοι τοῦ Γεωργίου δὲν προὐξένουν εἰς τὴν φυσιογνωμίαν του πικρὸν μειδίαμα.

— Νομίζετε, εἶπε ὅτι ἐπλήρωσα τὸ σφάλμα καὶ ἐξώφλησα τὸ χρέος μου; Ὄχί, τοιαῦτα χρέη δὲν ἐξοφλοῦνται τόσον ταχέως πρέπει νὰ ἐκθέτῃ τις τὴν ζωήν του ὑπὲρ ἐκείνου, ὅστις μᾶς ἐχάρισε τὴν ζωήν. Νὰ τρέχῃ τις λαθραίως ἀνὰ τὰ ὄρη, νὰ φέρῃ εἰδήσεις ἐκ τοῦ ἐχθρικοῦ στρατοπέδου, νὰ ὑποδεικνύῃ σπήλαια ὅπως κρυφθῇ ἐν αὐτοῖς τοῦτο δὲν εἶνε τί δύσκολον καὶ οὔτε ἀρκετὸν εἶνε. Γνωρίζω ὅτι θὰ δεήσῃ ἡμέραν τινα ν' ἀποθάνω ὑπὲρ αὐτοῦ. Τότε, δὲν ἔχει οὕτω; Θὰ μεριμνήσητε περὶ τῆς γυναικός μου καὶ τοῦ τέκνου μου.

Δάκρυ τι ἔπεσεν ἐπὶ τοῦ πώγωνός του, ἀλλ' ὡσεὶ ἠρυθρία ἐπὶ τοσαύτῃ εὐαισθησίᾳ, ἔκρυψε τὸ πρόσωπον διὰ τῶν χειρῶν του καὶ ἐξηκολούθησεν:

— Ἀλλ' εὐτυχῶς, δύναμαι, ὡς πᾶς μαχητής, ὡς πᾶς ἄνθρωπος τοῦ λαοῦ ν' ἀποθάνω ὑπὲρ αὐτοῦ. Ὦ! ἐὰν ἠδυνάμην διὰ τοῦ θανάτου μου νὰ τῷ ἀποδώσω τὴν Βυρτεμβέργην, εὐχαρίστως θ' ἀπέθνησκον αὐτοστιγμεί.

Ὁ δοὺξ εἶχεν ἀφυπνισθῆ· ἀνηγέρθη καὶ ἔρριψε πέριξ αὐτοῦ ἐκπληκτικὰ βλέμματα, ὡσεὶ εἶχε μετενεχθῆ διὰ μαγικῆς δυνάμεως ἐν τῷ σπηλαίῳ τούτῳ καὶ πρώτην φορὰν ἔβλεπε τοὺς βράχους καὶ τὰ δένδρα ἐκεῖνα, τὴν ἀσθενῆ πυρὰν καὶ τοὺς συντρόφους του φωτιζομένους ὑπὸ τῶν φλογῶν. Ἔφερε τὴν χεῖρα εἰς τοὺς ὀφθαλμούς, ἀλλὰ κατεβίβασεν ἀμέσως αὐτήν, ὡσεὶ ἤθελε νὰ βεβαιωθῇ ἐὰν αἱ ὀπτασίαι αὗται παρέμενον εἰσέτι. Παρέμενον ἐν τούτοις καὶ παρετήρει ὁτὲ μὲν ταύτην, ὁτὲ δ' ἐκείνην μετ' ἄλγους.

— Ἀπώλεσα σήμερον ἓν δουκάτον, εἶπε, δὲν ἐλυπήθην ἐκ τούτου τόσον, ὅσον ἐκ τῆς ἀφυπνίσεως ταύτης, διότι ὀνειρευόμενος τὸ εἶχον ἐπανακτήσει καὶ μοὶ ἐφαίνετο μάλιστα πολὺ ὡραιότερον.

— Μὴ εἶσθε ἄδικος, ἄρχον μου, εἶπεν ὁ Μὰξ Στούμπφ δὲ Σβάϊνσμπεργ ἐγειρόμενος· μὴ εἶσθε ἄδικος ὡς πρὸς τὸ εὐεργέτημα τοῦτο τῆς φύσεως. Πόσον ἠθέλετε εἶσθαι δυστυχὴς ἐὰν ἐβασανίζεσθε διὰ τὴν ἀπώλειαν τοῦ δουκάτου σας καὶ κατὰ τὸν ὕπνον σας, ὁ ὁποῖος πρέπει νὰ ἐπαναφέρῃ τὰς δυνάμεις σας ὅπως σᾶς βοηθήσῃ νὰ ὑποφέρητε τὸ δυστύχημα, ὅπερ σᾶς καταβάλλει. Ἐκοιμήθητε κατηφὴς καὶ σκυθρωπὸς καὶ τῶρα τὰ χαρακτηριστικά σας εἶνε γαληνότερα καὶ γλυκύτερα. Μήπως δὲν ὀφείλεται τοῦτο εἰς τὸν ὕπνον;

(Ἕπεται συνέχεια).

ΒΙΒΛΙΟΚΡΙΣΙΑ[1]

ΟΙ ΝΑΒΑΡΡΑΙΟΙ ΕΝ ΕΛΛΑΔΙ

ΚΑΙ

ΤΟ ΚΑΤΑΛΑΝΙΚΟΝ ΔΟΥΚΑΤΟΝ ΤΩΝ ΑΘΗΝΩΝ

κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς ἐπιδρομῆς αὐτῶν.

ὑπὸ

ΑΝΤΩΝΙΟΥ RUBIO Y LLUCH

Τὴν ἀμέριστον καὶ ἐξαιρετικὴν ὅλως προσοχὴν οὐ μόνον τῶν ἀπανταχοῦ ἱστορικῶν καὶ ἰδίᾳ τῶν περὶ τὴν μεσαιωνικὴν τῆς Ἑλλάδος καὶ τῆς Ἀνατολῆς ἐν γένει ἱστορίαν, ἧς μόνης ἡ ἐξερεύνησις οὔπω συνετελέσθη, ἐνασχολουμένων, ἀλλὰ καὶ γενικῶς τὴν τῶν φιλιστόρων καὶ βιβλιοφίλων ἐφείλκυσεν ἡ ἄρτι ἐν Βαρκελώνῃ ὑπὸ τὸν ἀνωτέρω τίτλον ἰσπανιστὶ ἐκδοθεῖσα μονογραφία τοῦ πολυμαθοῦς φιλέλληνος Ἀντωνίου Rubiò y Lluch, διδάκτορος τῆς φιλοσοφίας καὶ τῆς φιλολογίας, καθηγητοῦ τῆς γενικῆς καὶ ἱσπανικῆς γραμματολογίας ἐν τῷ πανεπιστημίῳ τῆς Βαρκελώνης, μέλους τῆς βασιλ. Ἀκαδημίας τῆς φιλολογίας ἐν Βαρκελώνῃ, μέλους ἀντεπιστέλλοντος τῆς Ἀκαδημίας τῆς ἱστορίας κτλ.

Ἡ μονογραφία αὕτη, ἀναγνωσθεῖσα ἐν τῇ ὡς ἀνωτέρω βασιλικῇ Ἀκαδημίᾳ τῆς Βαρκελώνης κατὰ τὰς συνεδριάσεις τῆς 8 καὶ 22 Ἰουνίου 1885, ἐπέσπασε δικαίως τὸν θαυμασμὸν τοῦ σοφοῦ ἐκείνου σωματείου οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ τὰ συγχαρητήρια πολλῶν ἄλλων τοιούτων ἔκ τε τῆς ἐντεῦθεν τῶν Πυρρηναίων χερσονήσου καὶ τῆς λοιπῆς Εὐρώπης, παρὰ τῶν ὁποίων δεόντως ἐξετιμήθη ἡ ἀξία τοιαύτης πρωτοτύπου συγγραφῆς κατὰ πηγὰς ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἀνεκδότους, βασιζομένης ἐπὶ ἐγγράφων μεγίστης σπουδαιότητος, ὧν οὐδεὶς μέχρι τοῦδε ἐποιήσατο χρῆσιν, καὶ ἡ εὐεργεσία, ἣν ὁ πολυμαθὴς ἱστοριογράφος προσεποίησεν εἰς τὸ ἱσπανικὸν ἔθνος διὰ τῆς διαλευκάνσεως ἑνὸς τῶν σκοτεινοτέρων μερῶν τῆς ἐθνικῆς αὐτοῦ ἱστορίας.

Οὐχ' ἧσσονος ὅμως ἀξίας ὑπηρεσίαν τῆς εἰς τὸ ἔθνος εἰς ὃ ἀνήκει προσήνεγκεν ὁ ἱσπανὸς ἱστορικὸς καὶ εἰς τὴν ἐν γένει ἐπιστήμην. Τὸ θέμα, ὃ τοσοῦτον λαμπρῶς καὶ μέχρις ἐξαντλήσεως ἐπραγματεύθη δυνάμεθα νὰ εἴπωμεν εἶναι πρωτότυπον. Διότι ναὶ μὲν πλεῖστοι μέχρι τοῦδε ἐκ τῶν νεωτέρων ἱστοριογράφων καὶ μεσαιωνοδιφῶν, ἀπὸ τοῦ 17 αἰῶνος, οἷον ὁ διάσημος ἱσπανὸς Francisco de Moncada ἐν τῷ συγγράμματι αὐτοῦ Expedition de las Catalanes y Aragoneses contra Turcos y Griegos. Barcelona 1653. 4», μέχρι τῶν νεωτάτων χρόνων, οἷον οἱ Hopf, Ad. Ellissen, Buchon, Gibbon, Emerson, Finlay καὶ ἄλλοι ἐν τοῖς περὶ Ἑλλάδος καὶ Ἀνατολῆς κατὰ τὸν μεσαίωνα, ἰδίᾳ δὲ περὶ τῶν Ἀθηνῶν συγγράμμασιν αὐτῶν, καὶ ἐκ τῶν ἡμετέρων ὁ Κωνσταντινίδης ἐν τῇ «Ἱστορίᾳ τῶν Ἀθηνῶν» καὶ ὁ διακεκριμένος λόγιος κ. Σταματιάδης ἐν τῇ περὶ Καταλανῶν μονογραφίᾳ, ἀντλοῦντες ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἐκ τῶν καὶ σήμερον ἔτι ὡς τῶν κυριωτέρων πηγῶν τῆς ἱστορίας τῆς καταλανοκρατίας ἐν τῇ Ἀνατολῇ θεωρουμένων Καταλανῶν χρονογράφων, Ramon Muntaner, Mariana, Zurita κτλ., πρὸς δὲ καὶ ἐκ τινων τῶν ἐξοχωτέρων Βυζαντινῶν συγγραφέων, ἀνέλαβον τὴν ἐξιστόρησιν τῶν περιπετειῶν καὶ κατορθωμάτων τῶν ἀγρίων καὶ αἱμοχαρῶν ἐκείνων στιφῶν, τῶν ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν «Μεγάλη καταλανικὴ ἑταιρεία» συνταραξάντων τὴν Ἀνατολήν, οὐδὲν δ' ἕτερον ἴχνος τῆς ἐπὶ ἕνα σχεδὸν αἰῶνα ἐν αὐτῇ, ἰδίως δὲ ἐν τῷ δουκάτῳ Ἀθηνῶν καὶ Νεοπατρίας (Νέων Πατρῶν) διαμονῆς αὐτῶν καταλιπόντων πλὴν τῆς ἐρημώσεως καὶ τῆς καταστροφῆς· ἀλλ' ὅμως οὐδείς, καθ' ὅσον τουλάχιστον γνωρίζομεν, ἐπέστησε τὴν προσοχήν του εἰδικῶς ἐπὶ τῶν ἐν τῷ δουκάτῳ Ἀθηνῶν μετὰ τὴν πανωλεθρίαν τῆς 15 Μαρτίου 1311 ἐγκατασταντων καταλανικῶν ὀρδῶν, ἰδιαίτερον ἀντικείμενον τῶν ἐρευνῶν αὐτοῦ τὴν διαλεύκανσιν καὶ ἐξακρίβωσιν τῆς ἀληθῶς σκοτεινῆς ἱστορίας τῶν τυχῶν αὐτῶν τε καὶ τῆς προσκαίρως αὐτὰς ἐκ τοῦ δουκάτου ἐκδιωξάσης ἑταιρείας τῶν Ναβαρραίων ποιησάμενος, ὡς ὁ συγγραφεὺς τῆς πρὸ ὀφθαλμῶν ἡμῶν πραγματείας Ἀντώνιος Rubiò y Lluch.

Οὐδεὶς προσέτι τῶν πρὸ αὐτοῦ περὶ τῆς ἐν Ἑλλάδι φραγκοκρατίας γραψάντων, δηλονότι ἐκ τῶν μὴ Ἑλλήνων, ἔδειξε τοιαῦτα φιλελληνικὰ αἰσθήματα ἐν τοῖς συγγράμμασιν αὐτοῦ.

Οὐδεὶς ἐξ αὐτῶν, καίτοι πάντες, θὰ διεκήρυττον, τὸν ὡς χαρακτηριστικὸν παιδείας ἢ μᾶλλον σοφίας, φιλοκαλίας καὶ εὐγενείας αἰσθημάτων θεωρούμενον ἄκρον αὐτῶν ἐνθουσιασμὸν ὑπὲρ τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων, τῆς ἀρχαίας ἑλληνικῆς τέχνης, τοῦ ἑλληνικοῦ ἔθνους. ἐξ οὗ ἔλαβον τὸν πολιτισμὸν ἅπαντα τὰ λοιπά, καὶ τῶν νεωτέρων αὐτοῦ κατορθωμάτων, τὴν λατρείαν αὐτῶν πρὸς πᾶν ὅ,τι ἑλληνικόν, οὐδεὶς ἐξ αὐτῶν, λέγομεν, ἀνέλαβε τὴν ἀνύψωσιν τοῦ Ἑλληνισμοῦ κατὰ τὸν μεσαίωνα, τὴν κατάδειξιν τῆς ὑπάρξεως καὶ διατηρήσεως αὐτοῦ ἀδιαπτώτου ἀπὸ τῶν χρόνων τοῦ Περικλέους μέχρι τῶν νῦν· τοῦτο δέ, τὸ μὲν ἕνεκα τῆς ἐθνικῆς ἀλαζονείας ἐνίων συγγραφέων, ὧν κύριος σκοπὸς ἦν ἡ ἐκλάμπρυνσις καὶ μεγαλοποίησις τῶν πράξεων τῶν ὁμοφύλων αὐτοῖς κατακτητῶν, τὸ δὲ ἕνεκα τῆς κατ' ἀνάγκην ὑπὲρ τῶν Φράγκων μεροληψίας ἄλλων, προερχομένης ἐκ τοῦ ὅτι οἱ Ἕλληνες τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, συγκρινόμενοι κατ' ἐπιφάνειαν πρὸς τοὺς ἐπιδρομεῖς τῆς χώρας αὐτῶν, ἐφαίνοντο οὐ μόνον ἀνίκανοι ὡς ἐκ τῶν ἐσωτερικῶν διχονοιῶν νὰ διαπράξωσί τι γενναῖον, ἀλλὰ καὶ χαρακτῆρος ἐν γένει ἧττον ἱπποτικοῦ καὶ εὐθέος, ὅπερ ὅμως δέον νὰ θεωρηθῇ ὡς ἀποτέλεσμα τῆς κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην γενικῆς ἠθικῆς καταπτώσεως ἐν Ἀνατολῇ, αἰτιολογουμένης ἐπαρκῶς ἐκ τῆς πολιτικῆς καταστάσεως ἐν αὐτῇ, οὐχὶ δὲ ὡς ἐθνικὸν ἐλάττωμα.

Δυνάμεθα, κατὰ τὰ ἀνωτέρω, νὰμφιβάλλωμεν, ὅτι αὐτὸς ὁ διὰ τοῦ διασυρμοῦ τοῦ Ἑλληνισμοῦ διάσημος καταστὰς Φαλμεραύερ, ὁ διὰ τῆς διαδόσεως καὶ τῆς ὑποστηρίξεως τῶν στρεβλῶν αὐτοῦ ἰδεῶν καιρίως βλάψας αὐτόν, δὲν ὑπῆρξε λάτρις τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος καὶ ὅτι δὲν ἐπεθύμει ἢ καὶ ἀπῄτει ἴσως νὰ θεωρῆται φιλέλλην; καὶ ἐν τούτοις δὲν θὰ ἀντέβαινεν εἰς τὰς παραλόγους αὐτοῦ δοξασίας, ἐὰν ἡ νεωτέρα ἱστορία τῆς Ἑλλάδος, ἡ ἀφήγησις τῶν κατορθωμάτων τῶν ἀπογόνων τῶν ἡρώων, οὓς ἔψαλεν ὁ Ὅμηρος, εὕρισκε τὴν ἐμπρέπουσαν αὐτῇ θέσιν ἐν ταῖς σελίσιν ἱστορίας τῶν σλαυϊκῶν ἀποικιῶν.

Ὁ Ἀντώνιος Rubio y Lluch κατ' ἀντίθεσιν ἐζήτησεν ἐν τῷ παρόντι ἔργῳ αὐτοῦ, κατὰ τὸ ἑνόν, οὐχὶ νὰ ταπεινώσῃ τοὺς Ἕλληνας, ἀφαιρῶν καὶ ἀμαυρῶν τὴν ἀληθῆ τῶν πράξεων αὐτῶν ἀξίαν, ἀλλὰ νὰ καταδείξῃ, ὅτι τὸ γόητρον τῆς ἑλληνικῆς φυλῆς οὐδέποτε εἶχεν ἐκλίπῃ οὐδὲ καταπέσῃ κἂν καὶ παρ' αὐτοῖς ἔτι τοῖς θηριώδεσι Καταλανοῖς, διὰ δὲ τῆς δημοσιεύσεως ἐγγράφων, δι' ὧν εἴτε ἐπεμαρτυρεῖτο ἡ ἀνδρεία τινῶν, εἴτε παρεχωροῦντο προνόμια εἰς πόλεις καὶ κοινότητας καὶ ἐχορηγοῦντο κτήσεις εἰς διακριθέντας ἰδιώτας, ὡς ἀμοιβή, νὰ καταδείξῃ ἐπίσης, οἵας τιμῆς ἦσαν ἄξιοι οἱ ὑπὸ τῶν Φράγκων τοῦ μεσαίωνος περιφρονητικῶς Γραικύλοι καὶ Γριφόνοι (Grifons) ἀποκαλούμενοι γνήσιοι ἀπόγονοι τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων, δι' ὃ καὶ ἀΐδιον εὐγνωμοσύνην ὀφείλει τῷ ἐξόχῳ ἀνδρὶ σύμπας ὁ Ἑλληνισμός.

[1] Σημ. Ἐδδ. Ἀσμένως καταχωρίζομεν τὴν βιβλιοκρισίαν ταύτην, πρῶτον ἔργον τοῦ νέου κ. Κ. Ἀ. Χρηστομάνου, ἐνθαρρύνοντες τὴν εἰς τοιαύτας μελέτας ἐπίδοσιν καὶ βεβαίαν εὐδοκίμησιν αὐτοῦ.

Δειχθείσης λοιπὸν τῆς ὑπὸ πᾶσαν ἔποψιν μεγίστης ἀξίας τοῦ νεοφανοῦς συγγράμματος αὐτοῦ, ἕνεκα τοῦ ὅτι βασίζεται κατὰ τὸ πλεῖστον μέρος ἐπὶ σχετικῶν ἐκ τῶν μέχρι τοῦδε σχεδὸν ἀνεξερευνήτων ἀρχείων τῆς Παμπελούνης καὶ τῆς ἀρχαίας τῆς Καταλωνίας πρωτευούσης Βαρκελώνης, ἐγγράφων, καταλανικῆς ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ προελεύσεως, ἅτινα κατὰ φυσικὸν λόγον δέον νὰ θεωρῶνται ὡς αἱ αὐθεντικώτεραι πηγαὶ πρὸς συγγραφὴν ἱστορίας τῶν καταλανικῶν ἐπιδρομῶν καὶ ἐξ ὧν πλεῖστα, νῦν τὸ πρῶτον ἐκδιδόμενα, ἀποτελοῦσιν τὸ δεύτερον μέρος τοῦ βιβλίου, ἃς προβῶμεν ἤδη εἰς σύντομον ἀνάλυσιν αὐτοῦ, ἵνα διὰ ταύτης καταστήσωμεν ὁπωσδήποτε γνωστὸν τὸ τὰ μάλιστα τὸ ἐνδιαφέρον κινοῦν περιεχόμενον τοῦ, ἕνεκα τῆς εἰς ἣν γέγραπται γλώσσης δυστυχῶς ἐλάχιστα τοῖς πυλλοῖς προσιτοῦ, ἔργου τούτου.

Ἡ ὅλη συγγραφὴ ἀποτελεῖται ἐκ δύο μερῶν, τῆς κυρίως ἱστορικῆς μελέτης τοῦ συγγραφέως καὶ τῶν περὶ ὧν καὶ ἀνωτέρω εἰς τὴν ἐκστρατείαν τῶν Ναβαρραίων καὶ τὸ δουκάτον τῶν Ἀθηνῶν ἀναφερομένων ἀνεκδότων ἐγγράφων ἐν πρωτοτύπῳ· τὸ πρῶτον μέρος συνίσταται πάλιν ἐκ πέντε κεφαλαίων, ὧν τὰ μὲν τρία πρῶτα περιλαμβάνουσι τὰ περὶ τοῦ πόθεν ἔλαβε τὴν ἀρχὴν αὐτῆς ἡ ἑταιρεία τῶν Ναβαρραίων καὶ τὰ τῶν πρώτων αὐτῶν ἐν Ἀνατολῇ κατακτήσεων κυρίως δὲ τὴν τοῦ ὑπὸ τῶν Καταλανῶν δουκάτου τῶν Ἀθηνῶν κατάληψιν, τὸ δὲ τέταρτον καὶ πέμπτον τὰ πρὸ τῆς κατακτήσεως τῆς Πελοποννήσου ὑπ' αὐτῶν καὶ τὰ κατ' αὐτὴν συμβάντα.

Πρὶν ἢ ὅμως προβῶμεν εἰς ἀναλυτικωτέραν περιγραφὴν τοῦ ἱστορικοῦ κυρίως μέρους καὶ τῆς ὅλης ἐν γένει συγγραφῆς, εἴπωμέν τινα περὶ τῆς ἱστορίας καὶ πολιτικῆς καταστάσεως τοῦ δουκάτου τῶν Ἀθηνῶν πρὸ τῆς ἐποχῆς ἀφ' ἧς ἄρχεται ἱστορῶν ὁ Rubio y Lluch, καθὼς καὶ περὶ τῶν κυριωτέρων γεγονότων τῶν προκαλεσάντων τὰς ἐπιδρομὰς τῶν Καταλανῶν καὶ κατ' ἀκολουθίαν τῆς ἀντιζήλου αὐτῶν ἑταιρείας τῶν Ναβαρραίων.

Ἡ τὴν τετάρτην σταυροφορίαν ἐπακολουθήσασα ἅλωσις τῆς Κωνσταντινουπόλεως ὑπὸ τῶν Φράγκων (12 Ἀπριλίου 1204), ἔσχεν ἀποτέλεσμα, ὡς τοῦτο ἀλλοθεν γνωστόν, τὴν ἐπὶ τῶν ἐρειπίων τῆς βυζαντινῆς αὐτοκρατορίας ἵδρυσιν διαφόρων Φραγκικῶν ἐπικρατειῶν. Οὕτω καὶ ἡ Ἀττικὴ μετὰ τῆς Βοιωτίας περιῆλθον ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν τοῦ εὐγενοῦς Βουργουνδίου ἱππότου Ὄθωνος de la Roche, κατὰ παραχώρησιν (ἂν καὶ τοῦτο διαμφισβητεῖται ὑπό τινων, διατεινομένων, ὅτι ὁ Ὄθων de la Roche εἶχεν ὡς ἄμεσον ἐπικυρίαρχον αὐτὸν τὸν ἐν Κωνσταντινουπόλει Λατῖνον αὐτοκράτορα Βαλδουῖνον, παρ' οὗ ἀπ' εὐθείας εἶχε λάβῃ τὸ τιμάριον τῶν Ἀθηνῶν) τοῦ καὶ ἀναιμωτὶ κυριεύσαντος αὐτὰς καὶ τὸν Ὄθωνα ἐν τῇ ἀρχῇ ἐγκαταστήσαντος Φράγκου βασιλέως τῆς Θεσσαλονίκης Βονιφατίου, μαρκησίου τοῦ Μονφερράτου, ἐπικυριάρχου πασῶν τῶν ἐντεῦθεν τῶν Θεσσαλικῶν ὁρίων πρὸς νότον μέχρι τοῦ Ταινάρου ἐξικνουμένων χωρῶν.

(Ἕπεται συνέχεια).

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΑΝΕΥ ΕΡΩΤΗΣΕΩΝ

CABINET NOIR. Πολλοὶ ἀπήντησαν ἴσως τὸ ὄνομα τοῦτο, διερχόμενοι τῆς ἱστορίας τὰς ποικίλας σελίδας, ὀλίγοι ὅμως βεβαίως εἰσὶν οἱ κατέχοντες λεπτομερεῖς καὶ ἀκριβεῖς περὶ τῆς ἱστορικῆς αὐτοῦ σημασίας πληροφορίας.

Ὁ *Μέλας θάλαμος* τὴν γένεσιν αὐτοῦ ἔσχε συγχρόνως μετὰ τῆς ὑπὸ τῶν Κυβερνήσεων διαχειρίσεως τῆς ταχυδρομικῆς ὑπηρεσίας. Ὁ Λουδοβῖκος ΙΑ΄. πρῶτος εἶχε διατάξει ὅπως αἱ ὑπὸ τῶν βασιλικῶν ταχυδρόμων μεταφερόμεναι ἐπιστολαὶ ἀναγινώσκωνται προηγουμένως καὶ μόνον ἀφ' οὗ ἤθελε πιστοποιηθῇ ὅτι οὐδὲν τὸ ἐπιλήψιμον περιεῖχον κατὰ τῆς Κυβερνήσεως, παραδίδωνται εἰς τὸν πρὸς ὃν ὅρον· καὶ ὁ Ῥισελιὲ δὲ αὐτὸς ὡς εἰς τόσας ἄλλας τῆς αὐτῆς φύσεως ἔδωκε μεγάλην ὤθησιν καὶ εἰς τὴν τέχνην ταύτην, προσλαβὼν παρ' ἑαυτῷ ἐπὶ τούτῳ νέον τινὰ Ἀντώνιον Ῥοσσιγνὼλ ὀνόματι, κατέχοντα εἰς τὸν ὕψιστον βαθμὸν τὸ μυστήριον τῆς διευκρινίσεως παντὸς εἴδους γραφῆς.

Ἐπισήμως ὁ *Μέλας θάλαμος* ἐγκαθιδρύθη τὸ πρῶτον ὑπὸ Λουδοβίκου ΙΔ΄, ὅτε εἰδικοὶ ὑπάλληλοι ἦσαν ἐντεταλμένοι ν' ἀποσφραγίζωσι τὰς ἐπιστολὰς τῶν ἰδιωτῶν καὶ νὰ ὑποβάλωσι τῷ Βασιλεῖ περίληψιν τοῦ περιεχομένου αὐτῶν. Ὑπὸ τὸν Λουδοβῖκον ΙΕ΄. ἡ ὑπηρεσία αὕτη διωργανίσθη ἐπὶ τὸ τελειότερον καὶ κανονικώτερον. Τέσσαρες ὑπάλληλοι, ὑπὸ τὴν ἐπίβλεψιν τοῦ ἐπόπτου τῶν ταχυδρομείων ἦσαν προσκεκολλημένοι εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ *Μέλανος θαλάμου* μὲ τὴν ἐντολὴν νὰ ἀποχωρίζωσι τὰς ἐπιστολὰς τὰς προωρισμένας πρὸς ἀποσφράγισιν καὶ νὰ λαμβάνωσι ἀντίτυπον τῶν σφραγίδων. Μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν καὶ σημείωσιν τοῦ περιεχομένου αὐτῆς, ἡ ἐπιστολὴ ἐσφραγίζετο ἐκ νέου διὰ τοῦ ληφθέντος ἀντιτύπου.

Ὁ Βασιλεὺς διεσκέδαζε τοιουτοτρόπως μανθάνων ἁπάσας τὰς ῥαδιουργίας τῆς τε πόλεως καὶ τῆς αὐλῆς. Πεντήκοντα χιλιάδες φράγκων κατὰ μῆνα, ἐπιβαρύνουσαι τὸν προϋπολογισμὸν τοῦ ὑπουργείου τῶν Ἐξωτερικῶν κατηγαλίσκοντο εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ *Μέλανος θαλάμου*, ἀπὸ τοῦ ἀδιακρίτου ὄμματος τοῦ ὁποίου δὲν ἦσαν ἀπηλλαγμένα οὔτε τὰ μᾶλλον ἐπίσημα πρόσωπα τῆς αὐλῆς.

Τὸ μυστήριον τῆς ἀποσφραγίσεως τῶν ἐπιστολῶν συνίστατο κατὰ τὴν κ. Ὠσσαὶ εἰς τὸ ἑξῆς: Τὸ ἀντίτυπον τῆς σφραγῖδος ἐλαμβάνετο ἐπὶ μάζης ὑδραργύρου, μεθ' ὃ ἐτίθετο ἡ ἐπιστολὴ πρὸς τὸ μέρος τῆς σφραγῖδος ἄνωθεν ἀγγείου θερμοῦ ὕδατος πρὸς διάλυσιν τοῦ κηροῦ, καὶ εἶτα ἐσφραγίζετο ἐκ νέου ἡ ἐπιστολὴ διὰ τοῦ ἀντιτύπου. Οὕτω διὰ τῆς μεθόδου ταύτης καὶ τῆς ἀγρύπνου ἐργασίας τοῦ *Μέλανος θαλάμου*, ἐγνώσθη ἐπὶ τῆς ἀντιβασιλείας ἡ συνωμοσία Σελλαμὰρ καθ' ὅλας αὐτῆς τὰς λεπτομερείας.

Μετὰ τὴν ἐπανάστασιν ὁ *Μέλας θάλαμος* ἐξέλιπε, ἀνακηρυχθείσης τῆς ἀρχῆς τοῦ ἀπαραβιάστου τῶν ἐπιστολῶν, τὴν δὲ 25 Σεπτεμβρίου 1791 ἡ Ἐθνοσυνέλευσις ἐψήφισεν ἄρθρον τιμωροῦν διὰ τῶν αὐστηροτέρων ποινῶν πᾶσαν παραβίασιν τοῦ ἀπορρήτου τῶν ἐπιστολῶν καὶ ἐὰν ἔτι τὸ «ἔγκλημα» ἤθελε διαπράχθῃ παρά τινος τῶν ἐν τέλει καὶ τῇ διαταγῇ τῆς ἐκτελεστικῆς ἐξουσίας· Τὸ νομοθετικὸν σῶμα ἀπεφάνθη ἐν τῷ αὐτῷ πνεύματι καταδικάσαν εἰς τὴν ποινὴν τοῦ *στιγματισμοῦ* ἄτομόν τι, πιστεῦσαν ἐκ πατριωτισμοῦ, ὅτι τῷ ἐπετρέπετο νὰ ἀνοίξῃ ἐπιστολὴν ἐγχειρισθεῖσαν αὐτῷ παρὰ καταδίκου.

Σὺν τῇ ὑπατείᾳ καὶ τῇ αὐτοκρατορίᾳ ἡ ἀρχὴ τοῦ ἀπαραβιάστου τῶν ἐπιστολῶν ὑπέστη παντελῆ ἔκλειψιν, πᾶσα δὲ ὑποπτος ἐπιστολὴ ἐκρατεῖτο διαταγῇ τοῦ ἀρχικῶς πρώτου ὑπάτου, εἶτα δὲ αὐτοκράτορος. Ἐν τούτοις περὶ τὸ τέλος τοῦ βίου αὐτοῦ ὁ Ναπολέων ἀνεγνώρισε τὸ ἀτυχὲς τῆς ἐπινοήσεως ταύτης, ἥτις ἦτο μᾶλλον βλάβης πρόξενος ἢ ὠφελείας, παρέχουσα ὀλιγίστας χρησίμους πληροφορίας, συνήθως δὲ ἀποπλανῶσα διὰ τῶν παντοειδῶν ψευδολογημάτων δι' ὧν οἱ γινώσκοντες τὴν δοκιμασίαν δι' ἧς ἔμελλον νὰ διέλθωσιν αἱ ἐπιστολαὶ αὐτῶν, ὑπερεπλήρουν αὐτάς. Καὶ ὅμως ὁ *Μέλας θάλαμος* ἐξηκολούθησεν εἰσέτι ὑφιστάμενος καὶ κατὰ τοὺς χρόνους τῆς Παλινορθώσεως, ὁ δὲ Μάξιμος Δεκὰμ ἀναφέρει ὅτι ἡ ὑπηρεσία αὕτη ἐστοίχιζεν, ὡς καὶ ὑπὸ τὴν αὐτοκρατορίαν, 600,000 φρ. ἐνιαυσίως, εἰλημμένων ἐκ τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ ὑπουργείου τῶν ἐξωτερικῶν δι' ἀντιμισθίαν εἴκοσι καὶ δύο ὑπαλλήλων, ὧν οἱ πλεῖστοι πρόσωπα τῆς ὑψηλῆς ἀριστοκρατίας.

Ἀπάντησις δημάρχου πρὸς ἔπαρχον (περὶ καθυστερουμένου κληρούχου).

«Νοσηλεύοντος βαρέως, δυστροποῦντος ἀπαραβιάστως, πεποίθαμεν εἰς τὴν αἰτουμένην μας μὲ τὴν ἀποστολὴν στρατιωτικῆς δυνάμεως διὰ τὰ περαιτέρω».

ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΑΙ ΑΣΚΗΣΕΙΣ

145. *Στοιχειόγριφος.*

Ἐκπλήσσω τὸν καθένα, ἀλλ' ἂν τὸ μεσιανό,
Στοιχεῖόν μου ἐκλείψῃ, συμπάθειαν κινῶ.

146. *Μυθολογικὴ ἐρώτησις.*

Τίς κύων μετεμορφώθη εἰς ἄστερα ὑπὸ τοῦ Διὸς καὶ διατί;

ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ

ΛΥΣΕΙΣ

ΤΩΝ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΩΝ ΑΣΚΗΣΕΩΝ ΤΟΥ ΑΡ. 128

142. Κυβέλη - βέλη. — 143. Ἶρις - ρίς. — 144. — Τὸ ὅλον πέντε (3 ἄρρενες καὶ 2 θήλεις).

ΠΑΡΟΡΑΜΑ

Πιστεύομεν ὅτι οἱ ὀξυδερκεῖς ἀναγνῶσται ἡμῶν ὑπὸ τὴν Ἐκόσσην, τῆς ἀπερισκέπτως δημοσιευθείσης μικρᾶς περὶ ζέστης σημειώσεως, θ' ἀνεγνώρισαν τὴν... Σκωτίαν.